

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kerepesi-ut 25.
Flókiadóhivatal: Múzeum-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG**

Egész évre 14 kor., 1/2 évre 7 kor., 1/4 évre 3 kor.
50 fillér, egy hónapra 1 kor. 20 fillér.
Egyes szám Budapesten és a vidéken 4 fillér.

A kiugró pont.

Budapest, július 18.

(v.) A mai napot a Bánffy-párt foglalta le a parlamentben. Felszólalt maga a vezér, aki a pártot mozgatja, utána pedig Eötvös Károly beszélt, aki a vezért mozgatja. S noha ez egyszer nem Bánffy Dezsőből beszélt Eötvös Károly, hanem utána, ez a két beszéd mégis egynek hangzott: a Bánffy fakó szónoklatához Eötvös szolgáltatva utólag a gunyolódó dialektikát s az elmés csattanókat. A kétegy beszéd így együttvéve elég hatásos vala; mondanunk sem kell talán, hogy az élvezetesebbik fele az volt, amely Eötvös Károly ajkáról hangzott el. Bánffy azt a hibát követte ma el, hogy védekezett, holott programja alapján méltán várhattak volna támadást, még pedig élelet, az udvartartás magyartalansága s közjogunkkal nem egyező szervezete és szelleme ellen. A volt főudvarmester nagyon illetékes lett volna e kérdés felderítésére, helyes megvilágítására, a benne szereplő alkotmányellenes irányzatok leleplezésére. Am semmi ilyesről nem beszélt, hanem e helyett megvédte magát a következetlenség vádjával szemben. Nem kisebb emberek példájával takarózott, mint Bismarckéval, Disraeliével és Tisza Kálmánéval. Kárbavestett fáradság! Hiszen nem azért gáncsolták Bánffy-t, hogy most, amikor a hatalom nincsen a kezében, a helyes utra tért, hanem azért, hogy amíg a hatalom poleán állott, nemcsak maga nem

tért a helyes utra, de végiggázolt mindenkin, aki nem akart az ő eszejárása szerint gondolkodni s az ő gusztusa szerint cselekedni.

Szerencsésebb hangokat ütött meg Eötvös Károly: huszáros bravúrral nekivágtatott a miniszterelnöknek s gyönyörű hadakozást vitt véghez. Tisza István épp olyan keményen vágott vissza. S a két harcdeztett parlamenti leventének e heves bajvivását igazán passzió volt végignézni. Ámde egy dolgot bizvást elengedhetett volna magának a vajda: kár volt a parlamenti hang eldurvulásáért minden felelősséget Tisza Istvánra háritania. Szó sincs róla, gorombászkodni senkinek sem szabad a parlamentben s a legkevésbé a kormányelnöknek, aki a nálunk kifejlődött alkotmányos gyakorlat szerint a parlamenti vitaközségeknél hivatalos intézője s egyzersmind hangadója is. És semmi kétség, hogy, kivált az utóbbi időben, gróf Tisza Istvánnak feltűnő gyakran szottyant kedve a gorombáskodásra. Ez mind igaz. De igaz másfelől az is, hogy a parlamenti hang s a parlamenti modor nem Tisza István révén, sőt jóval az ő kormányralépése előtt romlott el. Széll Kálmán parlamenti vezetését, amely az ellenzék iránt való előzékenysége és figyelmessége mintaképe volt s az indulatok leghevesebb csatái közben is a hangelőkölésének a küzdelem esiszolt stíljének megtartására adott példát, — ezt a vezetést hogyan honorálta az ellenzék? Ugy, hogy

tartalmas viták helyett zajos jeleneteket, az érvek lojális mérközése helyett trágár közbeszólásokat produkált. Akkor romlott meg a viták hangja és modora; s ha Széll Kálmán sorsa nem nagyon buzdítja Tisza Istvánt a töle adott példa feltétlen követésére, akkor ezen a dolgon az országnak több joga van megütközni, mint Eötvös Károlynak. Öreg hiba, hogy Tisza István egyre sürűbben akarja kimutatni, hogy tud ő — amugy is; a magyar parlamentarizmus nemzetközi hírneve és szellemi színvonala bizony meg fogja szemlenni a gorombászkodásnak ezt a kölcsönösségét. De panaszkodhat-e a durva mosdó, ha nincs patyolatselyemből a törülközője?

Ebbe a feleselgetésbe különben semmi kedvünk magunkat beleárta-nunk, amugy is az lévén a benyomásunk, hogy Eötvös Károly nem annyira a parlamenti hang finomodását akarja, hanem inkább a Bánffy Dezső minapi letorkoltatását akarta megtorolni. Fontosabbnak tartjuk ennél azt, hogy a most folyó egész vitának legdöntőbb erejű igazságát Eötvös Károly mondta el mai beszédében. Az udvartartás kérdésében a kiugró pont valóban az, amit az öreg vajda vetett oda, midőn az udvartartási költségeknek az állami számszék előtt való pontos elszámolását követelte. Amit eddig a vitában felhoztak, többé-kevésbé üres frázis volt csupán. Ez az érv az egyetlen komoly beszéd, de ez aztán rettenetesen

T Á R C A.

A három fiu anyja.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: **Krúdy Gyula.**

Helén már nem volt fiatal, amikor megismerkedtem vele. Bocsinat, hogy kiírom. Heléne ötvenhat éves volt, fúrtei szürkék és tekintete szomorú és könnyes. Egykor fehér arcán bágyadt ráncok támadtak és lábai fájtak, e miatt csak posztociópőben járhatott, ami járását lomposá és nehézséssé tette, pedig egykor szépen tudott járni, mert egykor szép termete volt; egykor minden más-ként volt... Egy nagy és régi bársonygallérban ült a konyhán és maga elé nézett: ugy látom őt. A tekintetében gyűlölet és megvetés volt e világ és e világbani dolgok iránt, mert máma minden rossz és kietlen. Heléne szívének sivatag magányában (mindig rosszul élt az urával, habár öt gyermekük volt) többnyire a multakon merengett és a jövőn. A jelen nem érdekelte őt. Leánya végre férjhez ment egy ifju emberhez. Jól van. Heléne szerencsét kívánt, legyen boldog Aranka. De itt van még három nőten fia; három fiu, a legszebbek, a legjobbak, a legeszebbek ezen a világon. Heléne felülük ábrándozott és külön-külön szerelmes volt beléjük, habár a fiuk odakivül küzdöttek a világgal, kenyeret keresvén és nem sokat törőd-

tek az anyjukkal, merem állítani, rá sem gondoltak. Heléne leánya házában élt és vakon gyűlölte azon fiatalembert, aki Arankát nőül vette. Azon ifjuember ugyanis korához képest igen jó állásban működött egy banknál és sok pénzt keresett, de akármennyit keresett volna, azt is megették volna Arankával. Rettenetes volt nézni, hogy azok ketten mennyi mindent meg tudnak enni ebédre! És borzasztó volt az este, amikor az ifjuember duzzadt zsebekkel jött haza és finom csemegéket s jóféle borokat rakott az asztalra téliakabátjából, holott a fiuk közül Illés tán koplal és Miska száraz kenyeret vacsorázik! Heléne természetesen nem nyult hozzá az ételhez, inkább meghalt volna. Titokban a konyhán mindenféle hidedghusokat és kenyérdarabokat rágcsált, ugy, ahogy még tudott rossz fogaival.

Heléne ötvenhat éves volt és nem volt egy órája az életének, amelyikben elmondhatta volna magáról, hogy boldog volt. Leányának ismételtette is ezt és titkon izgatta a férje ellen. Aranka meghallgatta anyját és nagy veszekedéseket rendezett, noha alig pár hete voltak egymás mellett.

Heléne egy reggelen arra ébredt szobáskájában, hogy derékban fájdalmi vannak. Nehezen felkelt és tett-vett maga körül és nehezen sóhajtott. Balsejtelmeli voltak és mindjárt a halálra gondolt, amelyik im, érte jött...

Keserves könnyek fojtogatták a torkát és szíve alig dobogott; jó Isten, meghalni, mielőtt

fiai ama tekintélyes állásokba jutnak, amelyeket okvetlenül el kell érniök, hogy anyjukat boldogítsák! Hogy öt esténként színházba vigyék és neki minden jókat vásároljanak! Heléne kétségbeesetten gondolt egykori barátnőjére, a kis Pogács Paulára, aki szintén hirtelen halt meg.

Leült egy székre és fejét busan lehajtottta, amint fiaira gondolt. Illés már régen nem irt — ez a fiu nem barátja a levélírásnak! — János ellenben újévkor sorokat küldött és Miska — a legjobb szívű fiu — a minap idehaza volt, mikor is gyönyörű volt világosszöke hajával és okos tekintetével.

A kis szoba ajtaját felnyitották:

— Mama, rosszul van? — kérdezte Aranka.

— Nem én, — felelt Heléne és alattomosan nézett a leányára: „ezek“ bizonyosan örülnének, ha ő elpusztulna.

— Miért nyög tehát? — folytatta éles hangon Aranka. — Az embernek fázik a háta, amikor hallja...

— Jó, jó — mondta Heléne. — Titeket nem zavar senki, nektek nincs semmi bajotok, mit akartok velem?

Szólt és keservesen felemelkedett. Még délelőtt járt, délutánra azonban elhagyta az ereje és ágyba dőlt! József este, amikor hazajött, dühösen mormogott a fogai között, a kemény Aranka azonban nagyon megijedt és aggódó szorgossággal sietett melléje és ágyához ülve, keservesen zokogott.

komoly. Mert csakugyan nem járja az, hogy évente tizenegymilliónyi kiadás, amit az adófizetők zsebéből szavaz meg a törvényhozás, teljesen ki legyen vonva a parlamenti ellenőrzés alól. A képviselőháznak, amely vád alá tartozik helyezni egy minisztert, ha őt forintról nem tud számot adni, nem szabad eltűnnie azt, hogy évente tizenegy millióról az ország semmi elszámolást ne kapjon. Olyan tétel, amelyről számadást nem kell tenni, csupán egyetlen egy van a költségvetésben: a kormányelnök rendelkezési alapja. Ezt eléggé okadatolja a cél, mert ebből az alapról fizeti a kormány az ország érdekében szükséges bizalmas szolgálatokat. Ámde az udvartartás nem ilyen bizalmas természetű dolog; ott nem lehet semmi leplezni való s ha mégis van, nohát akkor annál inkább kell a pontos elszámolást s a tüzetes ellenőrzést követelni. Ha a kormány közcélokra, amelyekre még költségvetési fedezete nincs, a saját felelőssége alatt negyvenezer koronánál többet akar kiutalványozni, a király előzetes jóváhagyását kell ehhez kérnie. Ha tehát a fejedelem előzetes tudomást kell hogy kapjon olyan összegekről, amelyeknek helyes elköltését az állami számszék ellenőrzi, mi jogosultsága van annak, hogy az országgyűlésnek ez az ellenőrző-közvege még utólagosan sem ellenőrizheti az udvartartási célokra évente megszavazott tizenegymilliónyi összegnek hovatfordítását? Az eddigi gyakorlat szerint ez az összeg amolyan átalányféle volt; de hogy belőle mire mennyit költöttek el, az adófizető nemzet nem tudta meg soha. Így eshetett meg aztán, hogy közel négy évtizeden át csaknem négyszázmillió vándorolt ki e címen az országból az udvartartásban megtestesült osztrák szellem erejének gyarapítására, Ausztria iparának, kereskedelmének és művészetének hizlalására. Hogy ez a képtelen állapot tovább ne tarthassa

magát, azért szükséges az udvartartási költségek parlamenti elszámolása s a parlamenti ellenőrzésnek a civilistára való kiterjesztése. Ha évente tizenegy millió elszámolatlan marad, akkor ez nemcsak a nemzeti anyagi károsodását teszi lehetővé, hanem fenntart az állami pénzügyek terén egy jókora darab abszolutizmust is. Ezt a kiinduló pontját a vitának Eötvös Károly domborította ki. Elismeréssel adózunk neki azért a szolgálattért, amelyet ezzel a magyar udvartartáshoz fűződő nemzeti érdeknek s a foganatos és teljes pénzügyi ellenőrzéshez fűződő parlamentáris érdeknek tett.

Bánffy, Eötvös, Tisza.

Budapest, július 18.

Olay Lajos a gyönyör magaslatairól hirdette a hívőknek:

— A szünetig elbeszél Endrey Gyula és Polczner Jenő. Ezek is szép beszédek lesznek, de hát ez még semmi. Szünet után azonban jönnek a szenzációk. Bánffy Dezső fog beszélni. Ha Tisza válaszol neki, akkor megszólaltatom Eötvös Károlyt, akit minden eshetőségre itt tartok behítve az olvasóban. Ha Tisza nem válaszol Bánffynak, akkor Eötvöst holnapra hagyom, nehogy az egyik nagyfejű üsse a másikat. Mit szólnak a programhoz?

A hívők persze el voltak ragadotva. A program azonban nem egészen úgy folyt le, mint azt Olay kieszelte.

A szünetig még bevált a program. Addig csakugyan Endrey Gyula és Polczner Jenő beszélt s Endrey Gyulának sikerült egy utólagos rendreutastítást is kicsikarnia, azt mondván legkegyelmesebb királyunkról, hogy az utolsó esztendőben nem minden siker nélkül törekedett homlokáról letépni a „legalkalmányosabb király” ékesítő epithetonját. Ezért az elnöklő Jakabffy Imre rendreutastította Endreyt, noha ennél sokkal erősebb kifejezések is kerültek a hőmező-vásárhelyi konyháról. De egyébként délig a program meglepetést nem hozott.

Ködös, csöndes téli délután volt ez, mint valami szürke, bus szemfűdő lebegett a kőd a házak felett és Heléne a harmadik emeleti ablakból kitekintve, csak kékes-barna levegőt látott, amiben nem volt semmi-*semmi fény.*

— Éppen oly szomorú, mint az én életem, — mondta elköseredett hangon.

Aztán mozdulatlanul és szótlanul fekvő a párnára és sorban eszébe jutottak azok a halál-*esetek, amelyeket gyermekkorában látott. Különösen az apjára tudott nagyon emlékezni. . . És ahogy lassan bealkonyodott a sötétes szobában — lámpát gyújtani nem engedett — elmondta Arankának az emlékeit az apjáról.*

— Szép fehér szakállá volt az öreg urnak. Vasárnap délután imádkozott a bibliából a téglákon ülve és mi körülötte ültünk. . . Igen szép szakállá volt — tagolta Heléne, egyszerre elhallgatva, amint az emlékeit összeszedte. — És egyszer, — folytatta borzalmas hangon, — amikor Dezső, a legkedvesebb fia meghalt, az öreg ur elkezdett bánkódni. Az anyám is sirt. De az öreg ur utánahalt a fiának, míg az anyám husz évig élt azután.

Az este leszállt József, a kiállhatatlan a másik szobában kiabált a felesége után. Aranka befutott és könyörgőve tette össze a kezét:

— Hallgasson, József, a mama beteg. Szegény mama. . . Jöjjön be hozzá és nézze meg szegényt.

József cinikusan vállat vont:

— Eddig mindig csak veszekedett az anyjával, most egyszerre siratni kezdi őt, — mondta és belépve a szobába, az ágyhoz közeledett.

— No mi baj, anyóka? — kérdezte vigan.

Heléne sötétvörös lett a párnák között. Azt mondta neki: anyóka! Aranka aggodalmasan eresztette le kezét és Heléne félkönyökére emelkedve, rikácsoló, fuldokló hangon kiáltott:

— Azért, hogy én csak egy szegény, beteg asszony vagyok, azért nem kell engem sértgetnie, Barta ur! . . . Mert nekem vannak fiaim, akik számon kérik öntől. . . karddal! Ha tudni akarja. Az én Jánosom nem egyszer párbajozott már. Érti?

A cinikus József ezen nevetett és kiment a szobából.

— Látod, ez a te férjed, — folytatta Heléne, Arankához intézve a szót. — Csak itthon volna az én Jánosom, majd megtanítaná őt. . .

S még este irt a fiainak. Jöjjenek, mert beteg s tán soha többé föl nem kel. . . S boldog nyugalommal számolta a napokat, amíg a fiuk megérkeznek. Sokat aludt napközben és mindig be-*lük álmodott. Hogy jöttek és már az ajtón is beléptek és neki ajándékokat hoztak. Éjjel, mikor aludni nem tudott, természetesen róluk gondolkozott és bosszun törte fejét, amit Józsefen fog állani. Vajjon mit fog szólni Aranka férje, ha a fiuk egyszerre beálltanak? Fog nézni és félni, úgy kell neki.*

S így csöndesen multak a napok. Heléne

A szünet után a jegyző báró Bánffy Dezsőt hívta fel szólásra.

Az ex-miniszterelnök nagy börtáskával jött az ülésre. Azt sottogták, hogy a táskában titkok vannak, melyek kitérnek és eget kérnek. De nem titkok voltak benne, hanem Disraeli beszédei és Bánffy Dezső összegyűjtött hírlapi cikkei. Bánffy Dezső ugyanis ma két kérdéstről beszélt: az államférfiak következetességéről (ehhez kellett neki egy Disraeli-idezet) és a magyar udvartartás jelentőségéről (amit már cikkeiben is megpendített). Különösen nagy kedvvel terjeszkedett ki az államférfiak következetességének kérdésére s minden lehetőt felhozott az ugynevezett következetlenség erényének igazolására. Így megemlítette, hogy Tisza Kálmán is következetlen volt, mert a bihari pontokat szegre akasztotta. Aztán Disraelire hivatkozott, aki elmondta és megírta, hogy a következetesség nem igazi államférfiúi erény. És végül még Bismarck mondatát is idézte, hogy „csak az ökor következetes, mert az következetesen mindig szénát eszik” — csak éppen azt az egyet, a legtermészetesebbet nem mondotta meg, hogy a következetesség egyáltalán relativ fogalom, mert például Matuzsálem, aki kilencszáz esztendőig élt, harmincesztendő korában bizonyosan másképpen gondolkodott, mint nyolcszázévesztendő korában. Ugyancsak a következetességre való hivatkozással beszélt Bánffy arról, hogy miért tért át az önálló vámterület álláspontjára s a külön magyar udvartartás szükségének követelésére. Legegyszerűbb lett volna, ha azt mondja: „közvetlen” tapasztalásból tudom, hogy az osztrákokkal vámközösségben élni egyértelmű a nemzet becsapásával, s azt is csak úgy tudom, hogy a külön magyar udvartartásra is szükség van, mert akárhány kérdést rendbe tudtam volna én hozni királyommal, ha nincsenek körülöttem mindig és mindig az ő osztrák tanácsosai”. De Bánffy nem ezt mondta, hanem unalmas statisztikai adatokkal akarta utólag bizonyítani, hogy az önálló vámterület jobb, és régen ismert törvények idézésével próbálta bizonyítani, hogy a külön magyar udvartartás követelése jogosult. Így

derékfájdalmi is elmúltak és teljesen jól érezte magát, de most még inkább nyögött és sóhajtott és mozdulatlanul fekvő. . . Aranka jó befőttekkel táplálta, amelyekből éjjel, mikor mindenki aludt a házban, jó étvágyal kanalazott. . . S így élt-éledgett.

Egy napon két levél is jött reggel. Miska és János irták, hogy nem jöhetnek, mert dolgaik vannak. . . Heléne remegő kezeiből kiesett a papiros és majd megszakadt a szíve.

— Hát ha meghaltam volna már azóta, hát ha nem lennék már, — nyögte és arcát a párnába furta.

Délben úgy hallotta, hogy József kárörvendve nevet a tulsó szobában. Erre a kacagásra felforr benne minden vér. József kineveti az ő fiait, kineveti őket, — irti akart nyomban a fiuknak, de oly győnge volt, hogy nem birt.

Alkonyattal azonban zaj hallatszott az előszobában. Az ajtó megnyílt, Illés lépett be. Heléne egyszerre sirni kezdett.

Illés kistermetű ifjú ember volt, cvikkerrel és pomádés hajjal, rosszkedvűen közeledett. Az orrán keresztül beszélt:

— A cég Pestre küldött bevásárlások végett, hát csak azért jöttem, — mondta kellemetlenkedve. — No, mi baj?

Heléne kinyújtotta a karjait és felkiáltott: — Illés, Illés, a te jó anyádat bántják!

aztán nem szabad rajta csudálkozni, ha Bánffy csöppet sem volt szenzációs és Tisza István, aki eleinte (kivált a Disraeli-idezetnél) még gunyos mosolygással jegyeztetett, később egész flegmával fogott a hivatalos akták elintézésébe, ami neki az átlag-beszédek hallgatása közben rendes szórakozása,

És Bánffy meglepő csöndben fejezte be beszédét. És Tisza István nem is válaszolt neki.

Most már aztán *Eötvös* Károly nem azért szólalt fel, hogy megvédje Bánffyt a miniszterelnökkel szemben, hanem azért, hogy megvédje Bánffyt — Bánffyval szemben. A zászló becsületéért szállt sikra, amint mondani szokás. Olay és a hívek reménykedve csüggték a vajda ajakán. S akik a vajda édeskeveset beszélt ugyan a civilistáról s általában konkrét politikai kérdésekről, de tán éppen ez volt az ereje. Olaymiről beszélt, amire nem kellett se készülnie, se fegyverkeznie. A parlamenti hangról általában s a miniszterelnöki hangról különösen beszélt a vajda s amit mondott, gyönyörű igazságai voltak a magasabb szempontból ítélkező parlamenti bölcsnek. S neki felelt is *Tisza* István. De mindjárt. Az eredmény pedig, ha lehet valamelyes eredményről beszélni: az, hogy mindkettőjüknek igaza van, az öreg táblabírónak is, a fiatal hadakozónak is. *Eötvös* Károly megnyeri a csatát a történelem előtt, ha azt állítja, hogy más és alighanem jelentősebb kormányférfiak is mérsékelni tudták szenvedélyeiket, mikor egy jóhiszemű ellenzékkel kellett hadakozniok. De viszont a miniszterelnöknek is sokan fognak tápsolni, ha az eseményekkel igazolja, hogy az utolsó idők ellenzéke csak olyan hangot érdemel, aminél ő kezelte és kezeli. Itt csakugyan az a helyzet, hogy a vajda és a miniszterelnök nem is értheti meg egymást, mert a vajda a régi idők ellenzéke s a miniszterelnök a mai ellenzék kalapácsa. Holnapra *Eötvös*nek van igaza, de ma *Tisza* abszolúciót kap. Az *Eötvös* gyönyörű tiltakozása jó dokumentum a jövőendő számára, hogy nem mindenki helyeselte *Tisza* hang-

ját, melyre ma talán csakugyan szükség van.

Ez a torna *Eötvös* és *Tisza* között igazán szép volt és noha a mai parlament hangjáról vitakoztak, a régi parlamentek hangján folytatták a vitát. Szépen vitakoztak a csunyaról. . .

A képviselőház ülése július 18-án.

— Kezdeté délelőtt 10^{1/2} órakor. —

Elnök: *Jakabffy* Imre.

A kormány részéről jelen vannak: Gróf *Tisza* István, *Hieronym* Károly, *Nyiri* Sándor, *Berzeviczy* Albert és *Cseh* Ervin.

Elnök: Megnyitja az ülést s előterjeszti a feliratokat.

Napirenden van

a civilista

felemeléséről szóló törvényjavaslat általános vitájának folytatása.

Endrey Gyula azt vitatja, hogy a chlopyi hadparancs után szó sem lehet ilyen törvényjavaslat megzavarájáról; a nemzetet esett sérelmet nem készíthet és nem alázottsággal, hanem önzéletesen kell megtorolni. Az ország nagy nyomorúságban van, a hadügyi követések kiszíjolták, ami még megmaradt. *Dániel* Ernő vakmerőségére van szükség, hogy valaki szót emeljen a javaslat védelmére. A függetlenségi párt tisztelettel viseltetik a király iránt, de azért mély sajnálattal ki kell mondania, hogy a király a legutóbbi események óta nem érdemli meg a *legalkotmányosabb* jelzést. (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon. Nagy zaj jobboldalon.)

Madarász József: Kuttyából nem lesz szalonna! (Nagy zaj a jobboldalon.)

Endrey Gyula: A zász hölgyek deputációban mentek tiltakozni Bécsbe s kérni akarták a királyt, hogy ne szentesítse a helységeknek megmagyarosításáról szóló törvényt. És mi történt? A király nem fogadta ugyan a küldöttséget, de a főhercegek felkeresték a szállodában a zász hölgyeket, megcirógatták őket s biztosították arról, hogy bár a törvényt szentesíteni kell, a végrehajtásból nem lesz semmi. Csakugyan végrehajtották a törvényt Szabolcsban, Biharban, de megmaradt a Kronstadt, Hermannstadt, stb. Ezeknek a főhercegeknek magyar pénzből kell apanáza. A rossz tanácsadók az okai, hogy nincs összhang nemzet és korona közt és hogy a nép fezekából az utolsó tyukot is ki akarják venni az udvartartásra, amely osztrák. Nem szavazza meg a törvényjavaslatot. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Polczner Jenő: Nem hajlandó megszavazni a civilistát s egyáltalán az udvartartásra egy fillért sem, míg a király és az uralkodóház tagjai az évek egy nagy részét nem töltik a magyar fővárosban, magyar udvartartás körében; (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.) amíg az udvar a temérdek sok milliót, ami magyar pénzből kerül ki, nem itt Magyarországon költi el, hanem csak néhanapján vadászni jár haza. Nem olyan udvartartást követelünk, amely magyar is, amelyből első tekintetre meglátszik, hogy közösségben élünk Ausztriával, hanem teljesen külön magyar udvartartást. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Elnök: Szünetet rendel el.

(Szünet után.)

Jakabffy Imre alelnök rendentartítja *Endreyt*, aki azt mondotta, hogy a legutolsó események óta a mostani királyt nem illet meg a *legalkotmányosabb* jelző. (Zaj a szélsőbaloldalon. Felkiáltások: *Chlopy!*)

Báró Bánffy Dezső Cato mondásával kezdi: Carthaginem delendam esse censeo. Ő minden kérdést abból a szempontból ítél meg, vajjon megfelel-e az egységes magyar nemzeti állam kialakulásának. Ezért nem szavazza meg a civilista felémelését. (Helyeslés a baloldalon.) Ujat a vita tizenkettedik napján már nem mondhat, itt-ott ismétlésekbe fog bocsátkozni. Még az sem feszélyezi, ha a miniszterelnök öt ismételt következtetéssel fogja vádolni és habár ismét kihívja a miniszterelnök erős hangját. A miniszterelnök a minap azt mondotta róla, hogy ő a legfiatalabb tagja a Háznak; csak hogy ki nem mondotta róla, hogy még nem jöttek meg a csikófogai és hát fogja be a száját. (Zajos tetszés a baloldalon.)

Kubik Béla: Majd visszaszívja ezt is!

Báró Bánffy Dezső: Attól sem riad vissza, hogy a miniszterelnök rá is ki fogja mondani a szentenciát: a mérges illúzió-okozta rézségesség betegségében szenved. (Derültség.) Célzert-e a rideg következtetés? Egy nagy államférfiú szerint csak az ökor ridegen következetes, mert mindig szónát eszik. Voltak államférfiak következtetelnek mások is. A mostani miniszterelnök még fiatal, zsenekorú gyermek volt, amikor egy nagy államférfiú, akit ő követett, következtetésbe esett; 1875-ben álláspontját feladta, a bihari pon-

tokat szegre akasztotta s rátért a 67-es alapra. Ezen az uton ő is követője volt ennek a következtetlen államférfiúnak, mert ezt az utat az ország javára vezetőnek találta.

Olay Lajos: Ezt tetted rosszul!

Báró Bánffy Dezső: A 67-es alapon ki kell és ki lehet építeni Magyarországot.

Rákosi Viktor: *Tisza* Kálmán 75-ig csalódott, azután tévedett!

Báró Bánffy Dezső: E tekintetben eltér álláspontja a függetlenségi párttól. De a 67-es alap nem Prokusztesz-ág. Hivatkozik Chamberlainre, aki 78-ban a szabad kereskedelemnek volt híve, de már két év múlva védvamos lett. Pálfordulásának komoly országos érdekek voltak okai. Ezt tette ő is; tanulmányainak rendjén arról győződött meg, hogy csak az önálló vámterület alapján boldogulhat Magyarország. A miniszterelnök egy nem ellenőrzött kortesbeszéd alapján azt mondja, hogy magamat a dologhoz nem értnék jelentettem ki, hanem mások tanácsával éltem. A miniszterelnök fejből sem ugrott ki a közgazdasági tudomány; (Zajos derültség.) ő is tanult, szakemberek véleményét is igénybe vette. Tizenkét esztendeje immár, hogy ő belépett a képviselőházba; különböző oldalakon jónak látták — ugyan — engem kicsinyelni, a kicsinylés mértékével támadtak, épp úgy, amint most a miniszterelnök teszi. Nem adok erre semmit; az sem bántott, hogy a miniszterelnök azt mondotta rólam: vak vezet világtalant, mikor közgazdasági kérdésekről beszélek. Tavaly az angol kincstárnok megszüntette a gabonavámokat; ugyanaz a kincstárnok, aki 1880-ban védvamos volt. Ez ellentétnek látszik, pedig nem az, mert az ellentét az ország gazdasági érdekeinek fejlődése követelte. Igaza van a miniszterelnöknek, hogy ő eltért eddigi irányától, amikor áttért az önálló vámterület követelésére, holott mikor első évben volt miniszterelnök, akkor még a gazdasági közösséget feltétlenül fenntartandónak vélte. 1895—98-ban elő kellett készíteni a gazdasági önállóság vagy a közösség fenntartásának kérdését 1897-re. Semki sem fogja elhinni, hogy egy-két év alatt az önállóságra lehetett volna áttérni s ebből a következtet, hogy a gazdasági közösség fenntartásával a legmesszebb menő előnyököt kellett keresni. Időközben, mikor az ügyek elintézésével foglalkozni már nem volt módjában, a tanulmányozás terére lépett és tanulva könyvekből és tanulva szakemberektől, arra az álláspontra helyezkedett, hogy eljött az ideje a gazdasági önállóságra való áttérésnek. (Zajos helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.)

Nemcsak tanulmányai vezették erre, hanem az ország közvéleménye és a legilletékesebb szaktestületek állásfoglalása is. Ismerteti az országos iparegységet, a gyáripárosok országos szövetsége, a gazdasági egyesületek körében megindult mozgalmakat. Ha ezek után a mostani miniszterelnök őt a következtetés vadjáról illeti, szívesen viseli azt, mint tette *Tisza* Kálmán. A kicsinylés két élvé fegyver. (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.) *Polónyi* tagnap a miniszterelnökről azt mondotta, hogy nincs közjogi tudása. Nem osztja *Polónyi* nézetét, mert a miniszterelnök tehetségeit, tanulmányait messzeemenőnek ismeri el.

Ugron Gábor: De félbe vannak maradvá!

Báró Bánffy Dezső: De politikai irányát nem tartja helyesnek, az nem erős, sovinszita, nemzeti politika. (Élénk helyeslés a baloldalon.) Ez az oka, hogy nem szavazza meg a törvényjavaslatot, bár jogosult a civilista némi felemelésre, de nem járulhat ahhoz, hogy megkönnyítsék a kormány helyzetét és lehetővé tegyék neki, hogy a jelenlegi állapotok fenntartásával továbbra is háttérbe szorítsák a magyar nemzet jogos igényeit. A dinasztával egyetértőleg kell kiépíteni a magyar egységes nemzeti államot; kívánatos e végből, hogy a nemzet és korona közt összhang legyen, meg is lehet. De ehhez olyan tanácsadóokra van szükség, akikben erős a nemzeti érzés, akik alkalmazkodnak az ország hangulatához, nem olyanokra, akik a helyett, hogy tanácsolnának, szót fogadnak. (Élénk helyes a bal- és szélsőbaloldalon.) Nevetni kell, hogy minálunk arról beszélnek, hogy összhangot kell teremteni nemzet és király közt. Lehetetlen, hogy a király és a nemzet közt ne fejlődjen ki az alattvalói tisztelet, szeretet és vonzalom révén az összhang. Csak az a különös, hogy míg a nemzet mentől erősebben kívánja magát, hogy vonzani az uralkodó személyét és az uralkodóházat, addig bizonyos nehézséggel jár, hogy az uralkodó család tagjai a nemzettel való közvetlen érintkezést keressék. (Zajos helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.) Nem új ez a dolog. Az Árpád-házbeli királyok idejében tiltakozott már a nemzet az ellen, hogy a királyi udvarban idegenek legyenek. Ismerteti napjainkig azokat az eseteket, amelyekben a nemzet azt hangoztatta, hogy a királyoknak és családjaiknak Magyarországon kell lakniok. Sok ígéretet kapott a nemzet, de ezekből az ígéretekből nem lett semmi. Mikor boldog emlékü trónörökösünk meghalt, attól fogva a magyar királynéje is alig volt a magyar fővárosban. A nemzeti párt volt az, amely mindig ébren tartotta ezt a kérdést. Nem azonosítja magát az akkori

Illés kiegyenesedett és büszkén körülnézett. És kiabálni kezdett.

— Ki az a vakmerő, szemtelen betyár!

Heléne egy pillanatig gyönyörködve nézett fíra, aztán esitította:

— Hallgass, Illés, te ideges ember. Még bajt csinálisz magadnak, Illéskám!

A kis férfit azonban hadonászott:

— Nem bánom én, akárki legyen az, agyonfűtöm.

— Ne kiabálj, — szölt Heléne izgatottan. — A szomszéd szobában van. Még meghallja.

— Nem bánom én, — folytatta tétovázó hangon Illés. — Hát a veje bántja? — tette hozzá csendesen.

Heléne integetett a fejével. Illés megigazította a cvikkerjét és leült, közben az ajtó felé nézett.

Helén boldogan, mozdulatlanul feküdt az ágyban.

Illés egyszerre rosszkedvűen mondta:

— Maga borzasztó anyós lehet, mama . . . Komor csend állott be. A csendben Heléne alig tudott lélekzetet venni.

Illés mondta:

— Borzasztó asszony! Semmi baja sincs és idecsalja az embert . . .

Csakhamar el is ment aztán Illés.

Estére Heléne felkelt és sétálgatva a szobában, boldogan gondolt a fiaira.

nemzeti párttal, de el kell ismernie, hogy a nemzeti párt követelésének volt eredménye, talán az akkori kormány önként tette, hogy *Weberle* miniszterelnöksége alatt az udvar közjogi jelentkezőse rendeztelettel a gondoskodás történt, hogy minden közjogi megjelenése alkalmából ő felső környezetében *kizárólag magyar közjogi tényezők szerepeljenek*. Ez sem volt magyar udvartartás. de javulás volt. A saját kormányzásáról is elmondhatja, hogy bár szerény értékű volt intézkedése, de nem kicsinylendő a magyar udvarnagyi állás szervezése. Ki az, aki nem gondol vissza vágygyal és reménnyel Nagy Lajos és Mátyás fényes udvarára? Talán őt is ilyen gondolatok hatották át, amikor még áldozatok árán is arra törekedett, hogy a királyi palota lassu építkezését sürgősen be lehessen fejezni. Az államkincstár kamatvesztése árán elérték, hogy a palota 25 ezertől helyett négy-öt év alatt készül el s ezzel is elesik egy kifogás az egységes magyar nemzeti állam kikiépítése ellen. Most itt van a palota, de azért nem hiszi, hogy a legközelebbi években meg lehessen oldani a magyar udvartartás kérdését. Nem a koronának kell szemrehányást tenni, amely valójában nem létezik, mindent ő felsője maga intéz; hanem nem szabad segítségére jönni a kormánynak és a bécsi udvarnak, hogy ezek a viszonyok állandóak maradjanak. Abban a részeg illúzióban ringatózik, (Derütség.) hogy az 1867. XII. t.-c. megintgatása nélkül is kiépülhet az egységes magyar nemzeti állam. Ideálok nélkül nem lehet nagy és hatalmas ez a nemzet; a dinasztia érdekeit egységes kell tenni a nemzet érdekeivel. Idéz a saját programcikkeiből s azt hangsúlyozza, hogy ne azt nézzük, milyen táborokban helyezkedünk el, hanem azt vizsgáljuk, mi az érdeke Magyarországnak. (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.) Sérémesnek tartja a drabant testőrség szervezését a paritás helyreállítása okából; jogunk van követelni, hogy a király lehetőleg hosszú időt töltsön Budapesten; ez lesz a paritás. Az udvartartás magyarrá tételével jár, hogy az uralkodóház tagjai is itt legyenek és *tudjanak magyarul*. (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.) A legmélyebb alattvalói hódolatul mondja, hogy míg a király minden adott alkalommal magyarul beszél, addig az uralkodóház tagjainak legnagyobb része nem tud magyarul. Természetes aztán, hogy nem jönnek szívesen Budapestre, az érintkezést nem keresik a nemzettel. (Zajos helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.) Volt idő — fogják mondani — amikor neki is volt e tekintetben szava. Igenis volt. Amit lehetett, hacsak apró részletek dűsek voltak is, megtegte. Az idő tanúságot fog róla tenni, hogy történt akkor egy és más s a budai királyi palotában egyszer-mászor teljes fényében jelentkezett az udvar; nem egy esetben meg lehetett találni az összhangot király és nemzet közt. Az 1867. XII. t.-c. cikkben, amely kimondja, hogy az udvartartás költségeit külön szavazza meg a magyar törvényhozás, benne van az is, hogy a magyar király udvartartásának magyaroknak kell lennie. 67 óta erre semmi kezdeményezés nem történt. 67-ben egy megtört nemzet fogadta el a kiegyezést, de ebből nem az következik, mintha jogokat adott volna fel a nemzet, csak az, hogy némely kérdést megoldatlanul hagyott. Nem látja a mai kormány törekvésében annak a jelét, hogy a jelenlegi helyzetben javítani akarna. Elfogadja ugyan gróf Apponyi határozati javaslatát, de tovább nem annál, mert ő a törvényjavaslatot sem szavazza meg, mert meg akarja vonni a kormánytól az eszközöket a mostani állapottól tovább folytatására. Nem reméli, hogy állásfoglalása a közeljövőben sikerre fog vezetni, de fel akarje rázni a nemzetet, mert ezen a földön csak Magyarországnak van létjogosultsága és az egysége magyar nemzeti állam itt ki fog épülni; ezt nem akadályozhatják meg nemzeti és felekezeti ellentétek, csakhogy harcolni, küzdeni kell érte. Ne vegye tőle rossz néven a függetlenségi párt, nyíltan kimondja, hogy a nemzeti gondolatnál nem volt eléggé áthatva, mikor máról-holnapra feladta a harcot, mert máról-holnapra nem bízta a siker (Helyeslés a baloldalon). Mozgás a szélsőbaloldalon.) Bizik benne, hogy a Sybilla kilencedik könyvéért meg fogják adni azt az árt, amelyért mind a kilenc könyvet meg lehetett volna vásárolni. Nem szavazza meg a törvényjavaslatot. (Élénk helyeslés és tetszés a bal- és szélsőbaloldalon.)

(A miniszterelnök multja.)

Eötvös Károly: Elfogadja ugy Apponyi elenindítványát, mint a függetlenségi párt részéről beadott határozati javaslatokat is. A miniszterelnök gyönyörűséggel foglalkozott Apponyi és Bánffy politikai multjával, nagy kéjjel kereste ki következtetéseiket és a Ház elé tárta azokat. Ez izlés dolga, nem irigyli érte a miniszterelnököt. Könnyű a miniszterelnöknek: Apponyinak és Bánffynak van multjuk; elég hosszú az egyiké, mindkettő elég gazdag. A miniszterelnök multját hasztaul kutatók, mert nincs multja. (Derütség.) Tisza István mindig az egymást követő kormányok következtetéses támogatásában járt elül és hévvel, buzdósággal csak akkor szere-

pelt, ha a kormány a nemzet jogai ellen tört. (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.) Van irodalmi multja is a miniszterelnöknek: egy gazdasági kérdésekről szóló riport, amely 9—10 év előtt jelent meg; ennek minden alaptelete hibás, a mi gazdasági életünkben teljes tájékozatlanságot a mi gazdasági életünkben teljes tájékozatlanságot árul el. Van közgazdasági multja is. (Felkiáltások a szélsőbalról: Ezt halljuk!) Nem akar erről lederé módon beszélni, mert nincs egyéb célja, csak az, hogy a miniszterelnököt arra bírja, hogy lelkiismeretével számoljon és szálljon magába, mikor olyan gyakorlati közgazdasági tevékenység után más államférfiak ellen kovácsol vádat. (Zajos helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.) A miniszterelnök közgazdasági tevékenységének az lett az eredménye, hogy egy nagy intézet megbukott. Tudja a miniszterelnök, hogy nagy iparkodással, teljes erejével és becsülettel igyekezett szolgálatának az intézménynek célját, de hát mégis megbukott; mit várunk hát most tőle, mikor egy olyan intézmény vezetésére vállalkozott, amelyen Magyarországnak. (Élénk helyeslés és tetszés a bal- és szélsőbaloldalon.)

Kubik Béla: Ezt is tönkre akarja tenni! (Felkiáltások jobbról: Óh! Ah! Bú! Bú! Zajos derütség.) Majd akkor bégessenek, ha az abrakos tarisznyát rázzák!

Eötvös Károly: Biztosítja a miniszterelnököt, hogy sokkal nagyobb hibákat és következtetéseket lehet kiböngészni más államférfiak multjából, mint aminőköt ő kimutatótt Apponyi és Bánffyból. De hát mi célja van ennek? Mit ért el vele a miniszterelnök? Meglesz most már a magyar vezényszó, a magyar udvartartás, megmentette vele a nemzet gazdasági érdekeit, anyagi jólétét; (Élénk derütség.) megszünteti a sok visszaélést, amelyet a királyi udvar és az idegenek velünk elkövettek? Arra vállalkozott a miniszterelnök, hogy Apponyi és Bánffy multjában következtetéseket kutasson. (Zajos derütség.) Ez egy vezető magyar államférfi feladata és semmi egyéb? Ez a propria virtus, t. miniszterelnök ur? Kilenc hónap nagy idő, az alatt egy Newton is megszületett. (Élénk derütség.) Bizonyára fognak akadni sokan és fog akadni sajtó is, amelyek az ellenék obstrukcióját fogják okozni.

Rónay János: Ugy is van!

Eötvös Károly: Rónay már is védelmezi a kormányt, hát még hogy fogja védelmezni Gajáry Géza! (Zajos derütség.)

Kubik Béla: Meg fogja növeszteni a szakállát, hogy hasonlítson Tiszához! Nemrég Bánffy módjára szoktatta a bajszát! (Nagy derütség.)

Eötvös Károly: A miniszterelnök kilenc hónap óta egyebet sem tett, csak programot adott, azt toldozgatta-foldozgatta, bővítette, másította, visszazította.

Gróf Tisza István miniszterelnök: Ezt könnyű ráfogni, de nehéz bebizonyítani!

Eötvös Károly: Hogy mindent bebizonyítson, arra most nem vállalkozik. (Derütség a jobboldalon.) Egy-két tételt vesz csak sorra. 1903. november 9-án a miniszterelnök azt mondotta, hogy nem jutott eszébe a cimer- és a jelvénykérdésről beszélni; később közös cimert, közös jelvényeket emlegetett, mikor pedig az ellenék és nevelésügyi törzslélt miatt tamadta a miniszterelnököt, azt mondotta, *ellévesztette a szót*: nem közöset, hanem együttes rendezést értett. (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon; felkiáltások: Hát ez ráfogás?)

Gróf Tisza István miniszterelnök: Hát az azt teszi, hogy változtatok programomon? (Zaj a bal- és szélsőbaloldalon. Felkiáltások: Mindegy közös és együttes?)

Eötvös Károly: Később még ezt is gyöngítette azzal, hogy nem közös cimert értett, hanem a cimer- és jelvénykérdés együttes megoldásáról szökött. Még most sem tudjuk, micsoda lesz a cimer és a jelvény: közös-e, együttes, vagy mi? A miniszterelnök ígéréteiből csak egy valósult meg, az is a nemzet kárára: hogy Magyarországnak költségén fogunk német tiszteket nevelni az osztrák hadseregnek. (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.) A katonai büntető eljárás reformjában nem fog érvényesülni a szóbeliség, következtetés és a magyar nyelv joga. Elismeri, hogy multja rövid, tanulmányai nagyon fogvatékosak, politikai szereplése csak 32 éves: ez mind nem elegendő, hogy megérthesse a miniszterelnök programját az 1848. XX. t.-c. körül: azt mondotta, hogy a közmegnyugvásra fogja meglendani a kérdést s beszélt a két protestáns felekezeti igényeiről, memorandumról, függő kérdésekről, csak arról nem, hogy végre akarja-e hajítani az 1848. XX. t.-c. cikket. (Ugy van a szélsőbaloldalon.)

Olay Lajos: Ezt magyarázza meg, mert ámitás volt! (Derütség a jobboldalon.)

Elnök: Rendreutasítja Olayt. (Nagy zaj és felkiáltások a szélsőbaloldalon: Mondotta ezt már más is! Én is mondom!)

Eötvös Károly: Éretlen bölcseséggel nem lehet e kérdésköz nyulni; az 1848. XX. t.-c. olyan koncepcióknak törvénybe iktatása, amelyekre nézve az eszünk még forrnak. Komoly államférfi és komoly férfi nem röpönt a világba ilyen nagy

szót megfontolás nélkül; de azért még sem mondja erről az eljárásról, hogy ámitás, bár a ráfogás kifejezés nem gyöngöb. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) Hogy bántik a miniszterelnök a saját nyilatkozataival? Ha tréfálkálni akarna, azt mondaná a miniszterelnöknek: Tisztelt uramócsém, én kissé hosszabb időre tudok visszaemlékezni és más férfira, akik ott ültek a miniszterelnöki székekben és ott, ahol most Gajáry Géza ül! (Zajos derütség a szélsőbaloldalon.)

Gajáry Géza: Hát a maga helyén is más ült! **Kubik Béla:** De nem volt olyan nagy a különbség! (Hosszantartó, élénk derütség.)

Eötvös Károly: Azok az államférfiak nem beszéltek olyan hangon az ellenékkel, amely az egyetlen jogos bírálója a kormánynak a törvényhozásban. A mostani miniszterelnök kilenc hónapi működés óta grvávsággal, nemzetgyilkos politikával vádolta az ellenéket.

Sréter Alfréd: Bizony, azt mondotta! (Zajos felkiáltások a szélsőbalról: Víz az öregnek!)

Eötvös Károly: Kéri a miniszterelnököt, hogy az ilyen kifejezésektől tartózkodjék. Ennek nem lesz jó vége. Ha megéri azt, hogy ezekből a kijelentésekből levonja az ellenék az okvetetlenül levonható konkvenziát és ha a magyar miniszterelnök kijelentése parlamentileg jogosultakká teszi e szavakat és ezek használatát: akkor ennek a vége nagyon szomorú lesz, mert akkor azután a magyar parlament méltósága, a magyar alkotmányi tisztelete alá fog szállani. (Ugy van! Ugy van! a baloldalon. Felkiáltások jobbról: Hát a házszabályok!) Legyenek azzal tisztában, hogy az ellenék ezeket nem türi el és a megfelelő retorzió be fog következni. (Helyeslés a baloldalon.) Olyan államférfinak joga volna, — bár joga annak sine, de elnézné a nemzet — hogy ilyen szavakat használjon, aki nagy vívmányokat hozott nemzetének, aki mögött nagy, dicső és hősi mult áll, aki alkotmányát, szabadságát biztosította, jövőndjét és jelenét megerősítette, nemzeti önértékét híven szolgálta. De a miniszterelnök még most e nemzetnek nem hozott egyebet, mint megaláztatást (Ugy van! Ugy van! a baloldalon.) és még csak anyagi erőnknek a kiszivattyuzását tette lehetővé idegen érdekek számára. Ilyen hangon, ilyen eredmények után egy fiatal ember, egy fiatal miniszterelnök nem beszélhet ezzel a nemzettel.

Gróf Tisza István miniszterelnök: Nem a nemzettel! (Élénk helyeslés a jobboldalon. Nagy zaj balfelől.)

Eötvös Károly: Bizonyos, hogy jövőre is lesznek még heves viták, becsületes, buzgó küzdelmek, harcok, legalább erről az oldalról, önök majd csak türik azokat a harcokat (Derütség a baloldalon.) s reábizzzák szerencsétlen miniszterelnökükre, hogy az maga védelmezze meg ügyüket. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) De ha ezektől a szavaktól megmenekülünk, ha ezek a szavak nem röpködnek a miniszterelnöki székből, akkor azok a harcok és azok a küzdelmek tisztességesek lesznek; de ha marad ez az eddigi szokás, amely egyedül a miniszterelnök szokása, — az elődei nem volt, — akkor — igaz, hogy a jótállását nem is kérték ebben a dologban, — jót nem áll semmiért, hogy jövőre mi következik; nem lesz mindig 30 fokos meleg és aratási idő. (Helyeslés balfelől.)

Ugron Gábor: Majd megjön a cséplés ideje is! (Derütség balfelől.) Ezt ne felejtse el a tisztelt miniszterelnök ur.

Eötvös Károly: A miniszterelnök sok felszólalásában fenyegeti a nemzetet elpusztulással, tönkretjuttalással, végveszéllyel.

Hock János: Golyóval és akasztófavall! (Igaz! Ugy van! balfelől.)

Eötvös Károly: Azt nem hallottam! (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: A klubban mondtát!) Amely nyilatkozatból az tűnik ki, hogy neki Magyarországnak fenmaradásában, a magyar nemzet jövőjében semmi hite nincs, (Ugy van! balfelől.) hogy minket Lengyelország sorsa fenyeget, hogy mi a bukás, a katasztrófa elé megyünk, ha ilyen nyilatkozatokat a magyar miniszterelnöktől hall az ellenség, kiűn és benn az országban: micsoda vélekedésben lesznek akkor ellenségeink e nemzet erejéről és becsületéről? (Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.) Hiszen akkor kénytelenek elhinni, hogy itt csakugyan minden becsületes ember részeg díszó. (Derütség a bal- és szélsőbaloldalon.) hogy itt minden hazafi örfjög, akkor kénytelenek ezt elhinni, ha ilyen kérdésekben olyan tanukat kapnak, mint a magyar miniszterelnök. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Arra kéri a miniszterelnököt, ne versenyezzen Lueggerrel, Bécs polgármesterével (Helyeslés balfelől.) a magyar nemzet életének, életerejének és jellemének festésében. Aki egy nemzet jövőjéről olyan kis hitet táplál, mint a miniszterelnök, annak nem szabad a nemzet vezetésére vállalkoznia. (Ugy van! Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.)

Ugron Gábor: Menjen kolostorba!

Eötvös Károly: Neki saját nemzetét kiesinynek, örültnek, nyomorultnak, tafárjárásnak festeni a világ előtt sohasem szabad. (Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.) Ez az ellenék pedig, amely itt van, ez a magyar nemzet. (Ugy van!

Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon. Derűtlenség és ellenmondások a jobboldalon. Zaj a szélsőbaloldalon.)

Gróf Tisza István miniszterelnök: No ennél jobban a magyar nemzetet ugyan le nem kicsinyelhetne senki!

Nessi Pál: Azok ott áhólok, tótok és szászok; ezek magyarok! (Zaj.)

Kubik Béla A szászok nem illenek itt a mi sorainkban! Nem becsmérik őket és a kedves horvát testvéreket senki! (Zaj. Elnök cseppet.)

Eötvös Károly: Ismerteti végül a civilista emelésének történetét s azzal végzi, hogy az udvari szolgálk kezére a nemzet keservesen szerzett jévézet nem bizza és nem szavazza meg a törvényjavaslatot. (Zajos helyeslés, tetszés és éljenzés a bal- és szélsőbaloldalon.)

(„Mosdatlan és illetlen kifejezések.”)

Gróf Tisza István miniszterelnök: Csak néhány személyes természetű megjegyzésre szorítkozik. (Zajos felkiáltások a szélsőbalról: Holnap!) Háromig sem fog tartani. Igen szigorú leckét osztogatott Eötvös Károly és pálcát tört a személyeskedés felett egy olyan beszédben, amely elejétől végig csupa személyeskedés volt. (Ugy van! jobbról.) Azok a mondások, amelyeknek felsorolásában Eötvös tetszelgett magának, egy hosszú és szenvedélyes harcban történtek. Akinek kevesebb dolga van, mint neki, az kiszédhetné az ellenzéki felszólalásokból a sértő természetű, szemszédett gorombaságokat, amelyekkel az ellenzék a többséget és a kormányt elárasztotta. (Élénk helyeslés a jobboldalon. Nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

De hogy Eötvös és híven segédkező adjuvánsai milyen különös módon járnak el támadásaikban, hivatkozik az 1848:XX. törvényekre. Eötvös a kérdést nem igen ismeri és azzal nem igen foglalkozott, az nem lepi meg. Aki csak félig-meddig foglalkozott a protestáns egyházaknak megzalmával, amely sub titulo „1848:XX. t.-c. végrehajtása” indult meg és amelynek eredményeként az a bizonyos memorandum megjelent és szaklapokban bőségesen tárgyalatott és ha Eötvös azt a memorandumot látta...

Eötvös Károly: Láttam!

Gróf Tisza István miniszterelnök: Természetesen, ha a belsejét is látta, mert ha csak a borítékot látta, akkor nem tudja, hogy miről van szó: — az ismeri az álláspontját. Az ugyanaz a kiindulási pontot illetőleg, mint az Eötvösé, hogy az 1848:XX. törvényeket szó szerint végrehajtani nem lehet, hanem hogy az egyházaknak azon nagy érdekeit, amelyeknek kielégítése az 1848:XX. törvények végrehajtásának nem minden tekintetben helyesen választott jelszava alatt indult meg, igenis, az 1848:XX. törvények lefektetett ígért végrehajtása gyanánt elő lehet venni és ki lehet elégíteni, hogy milyen sorrendben és hogyan, azt precíze, részletesen mondta meg július 6-iki beszédében, ha elkerülte figyelmét, legyen szíves elolvasni.

Eötvös Károly: Nem került el!

Gróf Tisza István miniszterelnök: Ha pedig nem került el, akkor mai támadása ezen a címen valóban érthetetlen előtte, mert ott még a kérdések sorrendjét is világosan megmondta. Csak jellemzésül hozza fel, hogy ma, midőn Eötvös azt mondta, hogy az 1848:XX. törvényeket végrehajtani nem lehet, frenetikus helyesléssel találkozik.

Nessi Pál: Nem a mi részünkről!

Gróf Tisza István miniszterelnök: Ma csak az ellenzék vezéregyeseivel foglalkozik, tehát Olay Lajosral s kéri illő tisztelettel fogadni, hogy róla emlékezik meg, aki lelkesedett azon, amit Eötvös mondott. Már pedig, midőn július 6-án azt mondta, hogy az 1848:XX. törvényeket úgy végrehajtani, ahogy azt a törvény szövege involválja, senki sem akarja, akkor éppen Olay Lajos mondta ezt: de én akarom! (Élénk derűtlenség jobbfelől.) Ezek után az egymással teljesen ellenkező nyilatkozatai után talán felesleges fontosságot tulajdonít az általa éppen az 1848:XX. törvények révén ma is használt, *kevény, mosdatlan és illetlen kifejezéseknek*, mert csakugyan látszik, hogy nem tudja, miről van szó, nyilatkozatainak tehát abszolúte semmi súlyt tulajdonítani nem lehet. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Egyáltalán nem értette Eötvös célját, mit akart azzal bizonyítani, hogy ő, a miniszterelnök, nem bízik a nemzet jövőjében; de aztán az a tragikomikus idioszinkráziája, hogy ő a nemzet, mindent megmagyarázott előtte. Nem a nemzet ereje és fennmaradása iránt való kishitűség nyilatkozott meg az ő szavaiból. De ha nem is bízunk a nemzet jövőjében, akkor is vállalkozott volna nagy feladatára, mert sohasem volt gyáva. (Zajos helyeslés a jobboldalon.) Nem vezette el bizalmát a nemzetben; azért állott elébe azzal a politikával, amelynek honnét hatásáról meg van győződve; tudja, hogy a nemzet nem az ellenzék; a nemzet, amely milliószor több, mint az ellenzék, le fogja szállítani önöket a méltó helyre. (Zajos helyeslés és tetszés a jobboldalon. Felkiáltások a

bal- és szélsőbaloldalon: Tiszta választások lesznek!)

(Személyes kérdésben.)

Eötvös Károly: Egy szóval sem mondotta, hogy ő a nemzet; a választási lajstrom is meghazudtolná. Az ellenzék a nemzet, mert a nemzet gondolkozása, érzése 370 esztendő óta az ellenzékben nyilatkozik meg. Ami azt a *mosdatlan* kifejezést illeti, arról nem tudja, kinek szól s viszszaütésitja, ergo nem elvárja az elnöktől, hogy fogja azt bélyegezni. (Zajos helyeslés a szélsőbalról.) Egymást mosdatlan szájjal beszélőknek talán még sem nevezhetjük.

Kubik Béla: Az elnök ilyen nem mer tenni!

Eötvös Károly: Mentse meg az isten a nemzetet az olyan vezérektől, akik mindig csak a nemzet áldozataiban keresik boldogulásukat, sikereiket. (Élénk tetszés balról.)

Elnök: Megjegyzik, hogy nem hallott megrovandó kifejezést. (Zaj a szélsőbalon. Felkiáltások: A jobb füle nem hall!)

Olay Lajos: Személyes kérdés címén az 1848: XX. törvények végrehajtását követeli s tiltakozik az ellen, hogy a miniszterelnök a *Magyar Szó* által félrevezesse a református papokat és tanítókat. (Helyeslés balról. Nagy zaj.)

Gróf Tisza István miniszterelnök: Kéi számára enyhítő körülményül betudni, hogy Olay nem tehet róla, de igazán nem tudja, mit beszél, általában nem ismeri a kérdést és fogalma sincs arról, miről van szó. A protestáns egyházak az 1848: XX. t.-c. végrehajtásának firmája vagy jelszava vagy címe alatt, abban a memorandumban, amelyet az egyházak erre a célra kiküldött együttes bizottsága átadott a kormányának, a viszonsóság és jogegyenlőség szempontjából, valamint anyagi tekintetben kérnek különböző intézkedéseket. Az anyagi kérelmek három csoportra oszthatók. Az első csoport az adóreform, a második a lelkesi kongrua kérdésnek szabályozása, a harmadik azután különböző kisebb kulturális egyházi célok elérése. Az első két kérelemre nézve a multkor egészen világosan kijelentette, hogy az adóreform kérdését mentül előbb sürgősen megvalósítandónak tartja.

Olay Lajos: Ez helyes!

Gróf Tisza István miniszterelnök: A második csoport összhangba kell hozni más felekezetek lelkeszének megfelelő óciójával is és ehhez a kérdéshez akkor lehet hozzányulni, mikor az állam pénzügyi eszközei ezt megengedik. A harmadik csoportban felhozott különböző egyházi és kulturális cél elérését azáltal kell az egyházaknak lehetővé tenni, hogy az államsegély, amely most is évről-évre adatik, szukesszive emeltessék és mindezen célok kielégítésére alkalmas legyen. (Helyeslés.) Ez a program mindazon ügyekre nézve, amelyek az 1848: XX. t.-c.-kel kapcsolatban felmerültek. Ezt megérti mindenki. (Ugy van! a jobboldalon.)

Olay Lajos: Csavarítás! (Derűtlenség a jobboldalon.)

Elnök: Az ülést d. u. ¼ óraor bezárja.

BELFÖLD

A tiltakozó horvátok. Zágrábból táviratozzák: A tiszta jogpárt tegnapi gyűlése határozatot hozott, hogy a pártot ezentul *Starcevic-jogpártnak* hívják, továbbá, hogy dr. Franknak tevékenységéért elismerést szavazzanak és kegyeletüket az elhunyt *Kunicic* iránt emlékmű emelésével róják le. A gyűlés *tiltakozott a pécsi hadapródiskolai események*, valamint *Kovacevic* képviselőnek a magyar képviselőházban mondott beszéde ellen.

Eszeokról jelentik: Az ellenzék július 20-ára *Yulpóban* tartandó népgyűlést jelentett be, melyen a pénzügyi kiegyezést és a *horvát vezényleti nyelvnék a közös hadseregbe való behozatálát* akarták tárgyalni. A helyi kerületi hatóság betiltotta a gyűlés megtartását.

Vlád Aurél beszámolója. *Dévaról* jelentik: Dr. *Vlád Aurél* román nemzetiségű képviselő tegnapi délután tartotta beszámolóját *Guradobrán*. Az állomáson *Morar József* görög-keleti esperes vezetésével fogadták választói. A képviselő kíséretében megyebeli oláh ügyvédek és oláh pénzügyi tisztviselők voltak. *Vlád* beszámolójában kiemelte, hogy a román nemzetiség összetartására különösen most, a népoktatási törvény revíziója előtt van szükség. Ő — ugymond — a nép érdekeiért küzd, de kevés a fizikai ereje, nincs támogatása, mert a parlamentben lévő kilenc román származású képviselő kormánypárti. Szerinte a kormány azért emelte a jegyzők és szolgabírák

fizetését, hogy a választásokon támogassák a kormányt, ami pedig a nép rovására fog esni. A népoktatási törvényvel a felekezeti iskolákban a nemzetiségekre akarják erőszakolni a magyar nyelvet, az állam akar parancsolni, hol a polgár fizet. A beszámoló után beszélt még néhány román pap és joghallgató, valamint *Bentlessku* ügyvéd, aki oly súlyos kifejezéseket használt, hogy a gyűlésen jelen volt hivatalos közeg a szót megvonta tőle. Az érdeklődés a beszámoló-beszéd iránt csekély volt.

KÜLFÖLD

A béke. A *lyoni Lövverseny* bankettjén a béke politikája is szóba került. *André* hadügy-miniszter — mint *Lyonnól* táviratozzák — a lövverseny berekesztésére rendezett lakomán beszédet mondott, amelyben többek között kifejtette, hogy *nincs jobb eszköznék a béke megóvására, mint háborura készülni és a barátság új kötelékeit biztosítani magunknak*, mert, ahogy *Loubet* elnök mondta, a szövetszék politikák különösen a francia hadsereg ereje fejleszti. A miniszter megemlékezett az elnök és az olasz király látogatásáról, valamint arról a tiszteletéről, melyben a magentai csatatéren létesített csontház felavatásakor az Olaszország védelemben elesett francia katonák emlékét részeseitették, és azt mondta, hogy a francia küldöttséget oly rokonérzessel és barátsággal fogadták, hogy ebben a Franciaország és Olaszország között fennálló szövetség új kötelékét láthatjuk.

A orosz-japán háború.

Budapest, július 18.

Az orosz jelentések sok szóval igen keveset mondanak. A bőbeszédű táviratoknál érdekesebbek a kurtábbak, így az, amelyek két orosz hadosztály visszavetetéséről szólnak, amit *Kuropatkin* is *beismert* Pétervárra küldött jelentésében. A háború tüzeiben a japán kormány van érkezése arra is, hogy *Mandsuorszag* igazgatásával foglalkozzék; *khinai* csapatoktól támogatott japán igazgatást tervez az adminisztráció előkészítő munkája. A kultura és a civilizáció ereje hatja át ezt a tervet is, éppen úgy, mint ahogy a koreai igazságszolgáltatás megszüntetését követő reform a japán civilizáció mindenre kiterjedő gondossága révén készült. Érdekes, hogy a háborút viselő állam közigazgatási reformokon dolgozik, amikor a nemzetközi érintkezés adminisztrációjába is belejászik a háború. *Berlnből* jelenti egy távirat, hogy a német kormány panaszt emelt a *Prinz Heinrich* nevű birodalmi postagözös feltartoztatása miatt. Különben ma a japánok is elfogtak egy orosz bárkát, amely a haditengerészeti ügyek fontos hirtit szállította. A postajog érvénye kis méretekre zsugorodik össze a harcra, csupán a magán-természetű leveleket továbbították a japánok Pétervár felé.

Port-Arthur ostroma.

Washington, július 18.

Itt nem hiszik, hogy a legközelebbi napokban nem lesz támadás Port-Arthur ellen. *Ojana* tábornok, aki *Dalniban* két hadosztályal szállott partra, *személyesen fogja az ostromot intézni*, mert tíz év előtt is ő volt az ostromló csapatok főparancsnoka. Egyidejűleg *Kuroki* hadserege is előre fog nyomulni *Liaojang* ellen.

Berlin, július 18.

A *Lokalanzeiger* tudósítója, aki egy *khinai* bárkán közeledett Port-Arthurhoz, azt jelenti, hogy a japánok július 11-ike óta Port-Arthurtól nyugatra, a *Galamb-öböl* közelében, az összes

Japán flotta oltalma alatt harmincezer katonát szállítottak partra. Az oroszok csak csekély ellenállást fejtettek ki és a partí útegek alig lőttek, a japánok minden nehézség nélkül szálltak partra. Ugyanennek a tudósítónak Mukdenben kellemetlen kalandja volt. Az oroszok japán kémnek vélték és tíz napig fogva tartották, de irataiból meggyőződtek, hogy német újságíró s így aztán szabadon bocsátották.

A szárazföldi harcok.

Tokio, július 18.

Kuroki tábornok jelenti, hogy tegnap napfelkeltekor két orosz hadosztály elkésredett támadást intézett a Motien szorosra, de mind a kettő visszaveretett. A veszteségeikről a hír nem számol be.

London, július 18.

A második és harmadik japán hadseregnek Dasicsao és Hajcsöng környékén folytatott hadműveleteiről nem jöttek bővebb részletek, de az összes táviratokból kitűnik, hogy a japánok most is óvatossággal és vigyázatossággal nyomulnak előre. Az a hír kora, hogy a japánok elfoglalták Niucsungot, valamint az is, hogy az oroszok kiürítették azt a várost, habár bizonyos, hogy erre már megtették az előkészületeket. A Szivucs, a mely eddig Niucsungtól délre, a Liáo torkolatában volt, mult pénteken a folyamon fölfelé vitorlázott egészen Szansaoig, de ennél tovább nem tudott jutni az alacsony vízállás miatt. Az oroszok azt ajánlják az idegeneknek, hogy magukat és családjukat biztonságba hozzák.

Kurokinak a Motiening szoros mellett levő főhadiszállásáról azt jelentik, hogy a tropikus esőzés tíz nap óta megszűnt és hogy az utak a nagy forrásagban gyorsan száradnak. A hadsereg bőven el van látva friss főzellekkel, amely ezen a vidéken most érik. A csapatok egy része az utak helyreállításán dolgozik, úgy hogy már most az ágyukat és az eleséges eszközöket könnyebben szállítják előre. A Motiening szorosától északra álló oroszok folytonosan kapnak erősítéseket, de azért csepp hajlandóságuk sincs az oltenzivára. Naponként vannak jelentéktelen csatározások. A Daily Chroniclek jelentik, hogy Kuroki csapatai türelmetlenül várják Port-Arthur bevételét, ami feladás volna az ő előrenyomulásukra is. A japán csapatok egészsége kitűnő.

Pétervár, július 18.

Samson tábornok július 11-én föltartóztatta a japánokat Inku ellen való előrenyomulásukban. A japánok ebben a csatában ezernél több embert veszítettek el. Július 16-án az orosz hajóraj bombázta a japánoknak Kapping mellett lévő erősítéseit. Ugy látszik, hogy a takusáni hadsereg parancsot kapott, hogy az orosz centrumon törjön keresztül. A japánok hat hadosztályt koncentrálnak az oroszok balszárnya ellen. Egészen bizonyosra veszik, hogy az offenzíva ezennel az oroszoké lesz, de az oroszoknak pillanatnyi kedvező helyzete most még nagyobb óvatosságot követel, mint eddig. Most, hogy a két hadsereg egészen közel került egymáshoz, a japánok helyzete sokkal nehezebb lett, mint eddig volt; betegség és éhség pusztítja soraikat és mentül tovább követik az orosz hadsereget, annál nehezebb az élelmezésük.

Pétervár, július 18.

Szaharov tábornoknak a vezérkarhoz intézett 16-iki keleti távirata jelenti: Szemben Oku tábornoknak a július 9-iki kaicsui hadi eseményekre vonatkozó hivatalos jelentésével, melyből az tűnt ki, hogy a japánok győzedelmeskedtek volna az orosz fegyverek fölött, a mandsuországi hadsereg vezérkara a következő részleteket közli: Július 8-án éjjel kisebb orosz csapatok a suangundi utzorost a Kaicsutól egy kilométernyire északra lévő helyeket Kaicsu és Sziaziatiun állomást szállták meg. Reggel 4 órakor kezdte meg az ellenség a tüzelést és az egész vonalon támadni kezdve, meg akarta kerülni a kaicsui állás balszárnyát. Az ellenség látszólag négy hadosztályból állott. A csapat-

osztály főnökének utasítása szerint előőrsrünk Kaicsutól kezdett visszavonulni a suangunszui szorosban lévő állás felé, mire a Kaicsu és Csiaosziatiun állomást megszállva tartott csapatok utasítást kaptak a visszavonulásra. Állást foglaltak a Makuneucsi közelében lévő magaslaton, melynek védelme alatt a háttér összes csapatai visszavonulhattak. Csak egy zászlóalj ütközött meg és ez az ütközet is jelentéktelen volt. Miután az összes csapatok a jó időben érkezett parancs szerint cselekedtek, kényszerítették az ellenséget erőinek kifejlesztésére és azután a nélkül, hogy ütközésre csábították volna magukat, teljesen rendben vonultak vissza állásaikba és táboraikba.

A népjogok megsértése.

London, július 18.

A japán hadügyminisztérium a Timesban közlésezi Oku tábornok jelentését arról, hogy az oroszok hányszor követtek el a háború kitörése óta a népjogot sértő kegyetlenségeket. A japán kormány eleinte nem akarta ezt a jelentést nyilvánosságra hozni, de mert az oroszok azzal rágalmazták a japánokat, hogy Vatangfiennél kegyetlenkedtek, most közreadja a jelentést, amely felsorolja, hogy az oroszok kétszer visszaéltek a fehér zászlóval, egy más alkalommal lövöldöztek a japán tábori kórházra, noha a vörös kereszt rajta messziről látható volt. Három esetben a védtelen japán sebesülteket meggyilkolták s kétszer embertelenül megcsönkítettek japán halottakat. Oku jelentése elmondja azt is, hogy az orosz katonák kínai asszonyokon is kegyetlenkedtek.

Berlin, július 18.

A Norddeutsche Allgemeine Zeitung jelentése szerint a kormány a Prinz Heinrich nevű birodalmi postagőzönsnek a Szmolenszk nevű orosz másodosztályú cirkálóval történt feltartóztatása miatt panaszt emelt. A Szmolenszk orosz másodosztályú cirkálóhajó a Prinz Heinrich postagőzöstől elvett postát a Peninsular and Oriental-Line Bombayba tartó Persia nevű gőzösnék adta át. A német kormány azonnal panaszt emelt Pétervárról a német nagykövet útján, mihelyt tudomására jutott, hogy a Szmolenszk orosz ágyúszád feltartóztatta a Prinz Heinrich postahajót és a japán postát elkobozta. A német kormány hangsúlyozta tiltakozását, hogy egy rendes postahajó járat feltartóztatása még akkor is tilos, hogy ha a népjog értelmében megengedhető volna is egy postahajón hadidugárut kutatni.

Tokio, július 18.

A Hayatore nevű japán torpedónaszádról elfogott egy bárkát, mely a postát Port-Arthurból Csifuba akarta vinni. A port-arthuri hadi és tengerészeti ügyekre vonatkozó leveleket és értékes iratokat visszatartották. A katonai ügyekkel nem foglalkozó leveleket továbbították Pétervár felé.

Boris nagyherceg orgiái.

Pétervár, július 18.

A világsajtó bejárta a hír, hogy Boris nagyherceg összeveszett Kuropatkin orosz fővezérrel, mert Kuropatkin felszólította a fiatal herceget, hogy távolítsa el a magával hozott fiatal hölgyeket a főhadiszállásról. Ez alkalommal Boris nagyherceg állítólag kardot rántott és megsebesítette a tábornagyot. Most a pétervári hivatalos körök a leghatározottabb formában dementálják a hírt és hozzátesszik, hogy Boris nagyherceg a harcra nem fog maradni.

Sorozás.

Pétervár, július 18.

A szibériai száműzöttek közül 3200, a Szachalin-szigetre száműzöttek közül pedig 1400 elítéltet besoroztak az orosz ezredbe. A besorozottak közt a legidősebbek 35 évesek.

Mandsuországi igazgatása.

Tienosin, július 18.

A japánoktól Mandsuországi igazgatására vonatkozólag készített tervezet kínai csapatoktól támogatott japán igazgatást pro- videál.

Az orosz kölcsön.

Berlin, július 18.

A leghatározottabb cáfolatok ellenére is azt beszélik jól értesült körökben, hogy Witte nor- derneyi látogatásakor a kereskedelmi szerződés kivül a felveendő orosz kölcsön kérdése is szóba került és hogy Witte Norderneyből érintetlen berlini pénzeszportokkal, Witte már volna, el- utazik Norderneyből s rövid idő múlva kétséget kizárólag be fog bizonyosodni, hogy tárgyalás- vannak folyamatban, amelyeknek az a céljuk, hogy a német pénzügyet megnyerjék az orosz kölcsön számára.

A svájci katonai küldöttség.

Bern, július 18.

A svájci katonai kiküldöttségnek a kelet- ázsiai orosz főhadiszállásról történt visszahívását illetőleg a következőket közli a hadügyi hivatal: Andeoud ezredes pénteken, 15-ikén tért vissza Oroszországból és a hadügyi hivatalnak jelentést tett a kívánt visszahívás indító okait illetőleg. Határozottan kétségbevonja azt a szemrehányást, hogy sértőleg nyilatkozott az orosz hadseregről és kijelenti, hogy soha sem volt szándéka kelle- mentleg vagy sértőt mondani az orosz hadseregre. Az orosz főhadiszálláson lévő tisztek közléséből arra vél következtethetni Andeoud ezredes, hogy valószínűleg félreértett vagy elferdítve továbbadott nyilatkozatról van szó, amelyre maga sem emlé- kszik, de amelynek nem lehetett sértő értelme.

A titkos haditanács.

Páris, július 18.

A L'Européen című párisi folyóirat péter- vári levelezője Nesvoy álnév alatt jó források- ból merített adatok alapján leírja azokat a je- lenségeket, amelyek Oroszországban már a háborút megelőző időkben is sejtették a Kelet zivataros jövőjét.

A Keleten tett ismert utjából Kuropatkin, aki akkor hadügyminiszter volt, magából ki- kelve tért vissza Oroszországba. Elsősorban azt követelte, hogy a távol Keleten azonnal szapo- rítsák a hadierőt. Hogy a helyzet veszedelme- ségét, tekintve a japánok lázas készülődését, a cárnak megmagyarázhassa, másodsorban azt kívánta, hogy szervezzenek titkos legfőbb hadi- tanácsot. A második kívánsága teljesült is. A cár elnöklésével tagjai voltak a tanácsnak a mostani kormány legelőkelőbb tagjai, továbbá Dragomirov tábornok. A tanács mindenik tag- jának megvolt a maga külön nélete és terve. Dragomirov például azt indítványozta, hogy stratégiai okokból adják föl Port-Arthurt, Dalmi- t és Vladivosztokot is. Kuropatkin egész sereg rendszabályt javasolt: közvetlenül mozgósítást és csapatoknak a távol Keletre való küldését, az orosz hadierőnek Mandsuriában való összpontosítását, lehetőleg közel a fenyegetett helyekhez.

Ez az indítvány igen heves vitát idézett elő. A titkos haditanács legutolsó ülése rend- kívül drámai volt. Mikor már nyilvánvaló volt, hogy a tanács jóváhagyja Kuropatkin indítvá- nyait, a cár hirtelen felkelt és otthagyta a tanács- közöst. Ez Kuropatkin erkölcsi veresége volt. Ő és barátai, akik egyébként kevesen voltak, ebből megtudták, hogy minden veszve van. A nagy többség rendkívül örült ennek a fordulat- nak.

Egy politikus ezt mondta Lambsdorff grófnak:

— Mégis csak ostobaság, hiszen tönkre- teszszük az országot!

A külügyminiszter erre ezt felelte: — Maga az ostoba. Hát nem látja, hogy a cár nem akar háborút? És hogy nem is lesz háború, éppen azért, mert a cár nem akarja? A japánok, ezt egészen biztosan tudjuk, sohasem kezdenek ki velünk.

Lambsdorff gróf egészen boldogan ment tovább, hogy mindenkinek elmondja a meg- győződését: nem lesz háború, mert a cár nem akarja. Ez a magyarázata annak az elke- seredésnek, amely bizonyos körökben Lambs- dorff külügyminiszter ellen uralkodik.

Pétervárot egészen nyíltan beszélik, hogy Dolgoruki herceg, aki nemrégben arculította Lamsdorff gróft, ezt fogadás következtében tette, amelyet Szwarz grófné szalonjában kötött, egész nyilvánosan, az összes vendégek előtt. És hogy ez igaz, bizonyítja az, hogy Dolgoruki herceg ma már nincs az örültekházában, sem fogságban, hanem vígan, szabadon él és sétál. Általános vélemény szerint is különösen az udvar véleménye szerint Lamsdorff elbukott.

Ismeretes, — írja a továbbiakban a nevezett cikk — hogy milyen veszedelmes helyzetben van Kuropatkin, akit Kuroki, Oku és Nodzu három hadserege fenyeget. De amit nem tud mindenki, ez az a való dolog, hogy Kuropatkinnak, amikor átvette a főparancsnokságot, nem volt több embere, mint negyvenezer és hogy ez idő szerint, bárhogyan erőlködött, nem tudott Mandsuországnak több embert összpontosítani, mint százhuszonöt ezer embert. Ebbe a számba bele vannak számítva az időközben megbetegedett, eltűnt és megsebesült katonák is, akiknek száma eddig ismeretlen. És így viszonyok között kényszerítették, hogy közeledek Port-Arthurhoz, küldje oda Stackelberg generálist és adja föl eredeti tervét, amely szerint Karbin mellett várakozó álláspontot akart elfoglalni. Ehhez még hozzá kell tenni azt, hogy a hajóraj megrongált hajói csak nagyon fölületesen vannak kijavítva és hogy a Retvizan, Cezarevics és a többi megrongált hajó, bárminő igen csekély baj éri, hareképtelen.

Franciaország és a Vatikán.

Budapest, július 18.

A Franciaország és a Vatikán között végképp kiélezett konfliktus szakítással fog végződni. Hajthatatlan a francia kormány is és a Vatikán is. A szentszék két nap mulva fog dönteni Geay és Nordez püspökök visszahívása dolgában és mint Rómából jelentik, újból felszólítják a püspököket, hogy hagyják el egyházmegyéiket. Erre a felszólításra a francia kormány már előre megadta a választ. A legutóbbi minisztertanács Combes kijelentette, hogy a Vatikántól követelik a felhívásoknak fenntartás nélkül való visszavonását, különben végképp megszakítják a szentszékkel való összeköttetésüket. Hatásában világtörténelmi eseménynyé lesz így a szentszéknek a két püspök ellen intézett aktusa, amelylyel tulajdonképpen a francia kormány kongregacionális politikájára óhajt választ adni. A laziali püspöknek az a büne, hogy a törvény szavára hallgatott és nem volt hajlandó tovább tűrni egyházmegyéjében a jezsuitákat. Nordez püspöknek más van a rováson. Bizouard vikárius megírta Rómába, hogy Nordez — neki ez szerint meggyőződése — szabadkőműves. Alapítva pedig hitét a vikárius a következő tapasztalatára: Újév napján nem üdvözölte a püspököt. Mikor a püspök ezért felelősségre vonta, azt válaszolta Bizouard, hogy nem megy annak a püspöknek a palotájába, aki a szabadkőművesek embere. Nordez elsápadt és hallgatott. Ez elsápadás alapján a vikárius megírta jelentését Rómába. A francia püspököknek a szent officium elé való citálása ilyen előzmények után történt, nem csodálható tehát, hogy a pápai autoritás kedvéért a püspökök exkommunikálását is kilátásba helyezi a Vatikán.

A francia kormány, mint Párisból jelentik, energikus lépésre szánta rá magát: legközelebb ultimátumot küld Rómába. A Vatikán tudvalegőleg felszólított két francia püspököt, hogy utazzanak Rómába és mondjanak le állásukról. Combes miniszterelnök, mint vallásügyi miniszter, egyoldalunak, önhatalmunak és a konkordátum határozataival ellenkezőnek mondta ezt az eljárást, amire a Kuria kijelentette, hogy nem hivatalos aktusról, hanem csak barátságos tanácsról volt szó. Azonban a Kuria legujabban ismételte felhívását s pedig most hivatalosan, mert a felhívásokat Merry del Val pápai államtitkár írta alá. Combes miniszterelnök erre megtiltotta mind a két püspöknek, hogy egyházmegyéjüket elhagyják, és egytuttal tudomására hozta Delcassé külügyminiszternek, hogy a miniszteri tanácskozásban energikus intézkedéseket fog javaslatba hozni a konkordátum ismételt megsértése miatt. Ez a miniszteri tanácskozás mult szom-

baton volt. És Combes miniszterelnök kijelentette, hogy a Vatikántól követelni fogja a felhívásoknak fenntartás nélkül való visszavonását, mert a francia kormány különben azonnal végképp megszakítja a Vatikánvaló diplomáciai összeköttetést. A mérsékeltabb miniszterek eleinte ellene voltak ennek az intézkedésnek, de végre mégis engedtek Combesnak s így abban az esetben, ha a Vatikán megmarad álláspontján, a konkordátum fölmondása elkerülhetetlen lesz.

A laziali és dijoni püspökök ügyében történt félhivatalos közlés szerint már meg is bízták a vatikáni francia ügyvivőt, hogy nyújtsa át Merry del Val államtitkárnak a francia kormány tiltakozását, azzal a kéressel, hogy adjon felvilágosítást és követeljen azonnal feleletet.

A Figaro római tudósítója jelenti: A Párisból érkezett komoly hírek, melyek azt jövendölők, hogy a francia köztársaság és a szentszék között fennálló diplomáciai viszony nemsokára megszakad, bár nem érkeztek váratlanul, mégis eleven hatást keltek. X. Pius pápa azonban nem hagyja magát megfélemlíteni és fenntartja a laziali és dijoni püspököknek adott parancsot, hogy megjelenjenek a szent officium előtt. Ezt a pápai hatalom tényének tekintik, mely alól a világ egy püspöke sem vonhatja ki magát. Ha a francia kormány a laziali és dijoni püspököket védelmébe veszi és a nunciust a tiltakozást átutalta, a szentszék sietni fog, hogy a hatalmakat az ügyre vonatkozólag behatárolni informálja és az ellenszegülő püspököket exkommunikálja, mert arról van szó, hogy a pápának jogszolgáltatási autoritását megvédjék. Vatikáni körökben azt hiszik, hogy a francia kormány szakításra nem talált kedvező talajt, mert ez a vitás ügy az egyház belső fegyelmére vonatkozik és a szentszék joga kétségtelen. Ami a konkordátumot illeti, a pápa már régen kijelentette, hogy az tulságosan kedvez a világi hatalomnak, és bár semmit sem fog tenni arra nézve, hogy annak megszüntetését követelje, de arra nézve sem, hogy ezt megakadályozza. Másrészt az jelenti, hogy Lorenzelli nunciust valószínűleg az ultimátum hivatalos átnyújtása után Rómába utazik, a nélkül, hogy az utleveleket bevárná.

HIREK

Budapest, július 18.

— BUDAPESTI NAPLO. Július 15-ikén új előfizetést nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hír. Bécsből táviratozzák: Lovag Bilinski, az Osztrák-Magyar Bank kormányzója ma megkezdte hosszabb szabadságát s Ischbe utazott.

— József Ágost főherceg Kecskeméten. Abból az alkalomból, hogy a király József Ágost főherceget a Kecskeméten állomásozó I. honvédhuszár-ezred parancsnokává kinevezte, a főherceg a közeli napokban Kecskemétre érkezik, hogy ezrede felett szemlélt tartson. Kecskeméten már folynak a készülődések a főherceg fogadtatására.

— Új egyetemi magántanár. A vallás-és közoktatásügyi m. kir. miniszter dr. Haendl Vilmos debreczeni jogakadémiai tanárnak a budapesti tud. egyetem jog-és államtudományi karán a politikából egyetemi magántanárként képeztetését jóváhagyólag tudomásul vette és a nevezettet ezen minőségében megerősítette.

— Montignoso grófnő. A tátrafüredi fűrdővendégek között el van terjedve az a hír, hogy Lujza hercegnő a legközelebbi napokban Tátrafüredre utazik gyermekei látogatására. A volt szász trónörökös nő tudvalegőleg Montignoso grófnő nevet vette fel. Frigyes Ágost szász trónörökös arra az időre, míg elvált felesége Tátrafüreden fog tartózkodni, vadászatra megy.

— Hőség. Ma délután hat órákor alig elborult égből csöppek kezdtek hullni Budapestre, sőt olyasféleképpen festett a dolog, mintha nyári záport kapnánk, óhajta sejtett, forrón sovárgott, komoly záport. És százezernyi kebelből a megkönnyebbülés és a hála sohajtása szállt az ég felé az isteni nedvességért és az emberek, nem törődve szép puhával, világos kalappal, siettek kiállani az ég alá, sétára mentek az esőben. Aztán egy-két perc és vége volt mindennek, a lusta zápor szinte még a levegőben gözzé, párává oszlott, az ég újra derűs kék lett és a nap újra láthatóan küldte ránk sugarait, amelyek égetnek, hevitenek mindent, ami az utjokba akad. Nem, az ég nem könnyörült még meg rajtunk és ez a forróság, ez a hihetetlenül makacs és keserves hőség, amely sehogy sem illik a mi mérsékelt égvünk-hez és homlokegyenest ellenkezik a föld fokról-fokra való kihülésének elméletével, dul tovább és okoz mérhetetlen károkat. Egy-két helyi esőt leszámítva, szinte már két hónap óta tart a szárazság Magyarországon. Rengeteg kára ez a mezőgazdaságnak, igen árt a gyümölcsnek és mindenféle veteménynek és bajokat okoz a folyambajzásnak, amely a rendkívül alacsonyra esett vízállás miatt nagy akadályokkal küzd sok helyen, sőt szűntelni is kénytelen. A Dunán, különösen Mohácstól lefelé, amerre csak egyes szakaszok vannak szabályozva s a meder a part mellett nincs mélyítve, csak nagy erőfeszítéssel köthetnek ki a hajók, melyekben járó hajók pedig több állomáson egyáltalán ki sem köthetnek. Még több akadályljal jár a hajóknak Orsován alul való állomásain a part megközelítése, mert sok helyen a part rendkívül magas s a hajóhid a tulságosan alacsony vízállás miatt oly meredek, mint a falhoz támasztott létra. A Tiszán, Száván s a Dráván alig járnak hajók, pedig most volna a hajóforgalom legmozgalmasabb időpontja. De nemcsak Magyarország, hanem egész Közép-Európa is megcsínyli a hőséget. Az összes lapok bőséges rovatot szentelnek az afrikai állapotoknak és beszámolnak egyrészt az emberek szenvedéséről, akik hiába öltik magukra a legtropikusabb öltözékeket, hiába menekülnek árnyékba, késő éjszakába, nem kerülhetik el a gyötrő poklot, amelynek emberélet is esik egyre-másra áldozatul. Bécsben is türelhetetlen az állapot. Az utolsó napokban 30—35 Celsius fok volt a hőség árnyékban és délen elérte a negyven fokot is. A városi hatóság felhívást bocsátott a közönséghez, hogy takarékoskodjék a vízzel, fölsőlegesen ne pocskolj, mert a vízkészlet is csökken a hőség miatt. A kávéházakat is felszólították, hogy vigyázzanak a vízre. Tüzesetekhez állandóan a gőzfeleskendő vonul ki, mert a rendes szivattyukhoz nem elég a víznyomás. Ausztria legtöbb vidékéről is egyre-másra érkeznek a hírek a szárazságról és azokról a károkról, amelyeket a hőség takarmányban, vetésben, gyümölcsben okoz. És tüzet is jelentenek mindenfelől, amelyek óriási pusztításokat visznek véghez. És a meteorológiai jelentések éppenséggel nem biztatók. A különböző helyekről a következő hőmérsékletéről adnak számot: Aachenben a reggeli hőmérséklet 28, Hamburgban és Swinemünde-ben 23, Berlinben 24, Nizzában és Polában 27 fok Celsius. És ezek az állapotok egyelőre még tovább tartanak. A gyújtogatás deliktumát is magára vállalja a kánikua tobzódása. Így ma délután a kőbányai alsó pályaudvartól mintegy másfél kilométernyire a rekkenő hőségtől meggyulladt egy nagy halom talpa és távirópózna. A strassburgi városi színházban a tegnapi est előadás alatt Heller Miksa tenorista napszurástól összerogyott és súlyos betegen vitték a kórházba. A napszurás különben tömegesen szedi áldozatait s kész veszedelem az utcán való járás-keles.

— A budapesti új német főkonzul. A berlini Norddeutsche Allgemeine Zeitung értesítése szerint a bécsi német nagykövetség tanácsosát, dr. gróf Wedel Bothót fogják budapesti német főkonzullá kinevezni. Bécsben gróf Schwerin müncheni porosz követségi titkár lesz az utódja.

— Meggyilkolt orosz kormányzó.

A cári hatalom eszközei közül ma ismét véget vetett egynek a kétségbeesett elnyomottak végső fegyvere: a pisztoly. Jelizavetpol helyettes kormányzóját, Andrejevet, mint Pétervárról táviratozzák, tegnap székelyhelyén, Agyikenben meggyilkolták. A merényletet nyílt sétatéren követték el, ahol, mint a város egy forgalmas pontján, sokan jártak vasárnap délután. Andrejev rendszeren inasa kíséretében szokott arra sétálni, tegnap azonban kivételesen egyedül jelent meg a sétatéren. Alig ment néhány lépést, hátulról egy golyó a földre terítette. Még öt golyó furódott Andrejev testébe. Mind az öt lövés halálos volt és a helyettes kormányzó rögtön meghalt. A gyilkos elmenekült s különkülön közben még megtöltötte pisztolyát. Néhány sétáló utána vetette magát, de eredmény nélkül. A merénylő nyomtalanul eltűnt. Jelizavetpol a cserhoni főkormányzóság területén van, ahol a diákszavargások és munkásmozgalmak épp oly hevesek, mint Kievvben. Valószínű tehát, hogy a merénylő a politikai üldözöttek sorából való.

— Galac. Ki ne ismerné ezt a nevet? Ki ne tudna arról a német iratról, amelyet Debreczen városa visszaküldött Galacba? Ki ne tudná, hogy milyen heves viták folytak arról a német iratról, amelynek vissaküldését a debreczeni polgármester annyi dicséretet kapott. S most azt írják, hogy annak a levélnek a visszaexpediálásáról Debreczen polgármestere nem is tudott. A polgármesteri hivatalba érkező leveleket ugyanis, így szól az esti lap közleménye, minden reggel egy írnok veszi át. Az írnok intelligens fiú, jó magyar érzésű civis. Amint a galaci nap reggelén vidáman szortírozta a leveleket, egyszerre csak elkomorodott a tekintete. Kétféjű sasos német címzésű levélre bukkant:

— Na hát ez már mégsem járja — tűnődött magában. — Ez a levél nem jut a polgármester ur kezébe! Minek csinálnék neki készakarva kellemetlenséget?

És ugy is lett. Ráírta a „reurt“ s visszaküldte a postára. Vagy három hét múlva olvasta aztán mély megdöbbenéssel Kovács debreczeni polgármester Tisza leintő levelét, amelyben a kormányelnök utasítja a polgármestert, hogy intézze el a német nyelvű levelet. Nem tudott ő semmit a német nyelvű levélről, fogalma sem volt, mit akart a galaci konzul.

— Kitüntetés. A király Smid Edének, a horvát-szlavon-dalmát országos kormányzati tanácsosának saját kérelmére lett nyugalmaztatása alkalmából, sok évi hű és buzgó szolgálata elismerésül a Ferenc József-rend lovagkeresztjét adományozta.

— Himlőbeteg Sopronban. Sopronból jelentik: Thirring Károly virágkereskedő, aki Bécsből ideérkezett, himlőben megbetegedett. A beteget azonnal elszigetelték, hogy a ragály tovább ne terjedjen.

— Elmeorvosok értekezlete. A harmadik országos elmeorvis értekezletet október 23-án és 24-ikén tartják meg Budapesten. Az értekezletnek egyik fontos feladata, hogy a mult értekezlet határozatához képest az intézményt szilárdabb alapokra fektesse. További feladata, hogy foglalkozzék a szegénysorsú idegbajosok intézeti kezelésével, hogy tárgyalásra títze ki az elmeorvosintézetek orvosi adminisztrációját és statisztikáját érintő kérdéseket és az elmeorvosok jogvédelmének egyes ágait. A tárgyalás fő anyagához hozzájárulnak még szabadon választott tárgyu előadások, melyek dr. Epstein László lipótmeezi elmeorvosintézet vezető főorvosnál (Budapest, I., Hidegkúti-ut 72.) augusztus 15-ig bejelentendők. A III. országos elmeorvis értekezlet részletes programját szeptember második felében fogják közölni. Az értekezlet tagja lehet minden magyarországi orvos, továbbá nem-orvos is, ha oly tudományt értenek, mely az elmeorvosokkal kapcsolatban van. A tagsági díj 5 korona.

— Katonatisztek a párbajellenes szövetségben. A közös hadügyminisztérium — mint bécsi tudósítónk jelenti — a párbajellenes szöv-

ség felkérésére tudatta, hogy a katonai parancsnokságokkal már közölték azt a rendeletet, amely szerint nem ténylegesen szolgáló tartalékos tisztek és tiszthelyettesek beléphetnek a párbajellenes ligába.

— Az ügyvédek nyugdíja. A kecskeméti ügyvédi kamara rendkívüli közgyűlésén elfogadta az országos ügyvédi gyám-és nyugdíjintézet felállításáról a budapesti ügyvédi kamara által készített törvényjavaslat tervezetét. A beiratási díjakat 10 koronáról 60 koronára emelte.

— Pusztító tűzvészek. Szatmárról táviratozzák: Szombat délután a szatmármegyei Csonkás-legelőn nagy tűzvész támadt. A tűz 200 hold területen pusztít és ha továbbterjedését nem sikerül megakadályozni, úgy az erdő-készlet és a levágot nagymennyiségű faanyag a tűz martaléka lesz.

Tornáról jelentik: A boldvavendégi urbéresek erejében a napokban valószínűleg gondatlanságból tűz támadt, mely mintegy 30—35 katasztrális cserjés részt pusztított el. A kár körülbelül 6000 korona.

Az abaujmegeyi Torna-Ujfaluban tegnap tűz támadt, mely mind a két templomot, iskolát és 36 házat elhamvasztott a melléképületekkel együtt. A mult év augusztus havában ugyanezen községben 27 ház lett a tűz martalékán és így érdekeuven éri a lakosságot ez újabb kár. A mostani tűz által okozott kár mintegy 100.000 korona.

Zsolnáról táviratozzák: Délután a belvárosban tűz ütött ki, melynek több ház és esűr esett áldozatul. Majd a külvárosba csapott át a tűz és a zsindeles viskók és a szalmával és szénával megrakott pajták között nagy pusztítást vitt végbe. A kár óriási.

— Jubiláló táviratkézbésítő. A főposta-épület kézbesítői tegnap szépen ünnepelték Láng János táviratkézbésítő 25 éves szolgálati jubileumát. A táviratkézbésítő ajándékkal lepték meg a jubilánst. Az igazgatóság részéről Katona posta-és táviratfőtiszt, osztályvezető emelte ki Láng buzgó szolgálatait. Ezután egy pályatárs átnyújtotta a kézbesítő ajándékát, egy szép képesítgyűrűt. A jubiláns meghatóttan köszönte meg a pályatársak figyelmét.

— A petroleum-sztrájk. A potoki, rovnei, rojii és vejlovkai munkásokkal folytatott tárgyalások, mint Krosnóból táviratozzák, eredménytelenek maradtak. A munkások békülékeny hangulatát a borislávi küldöttség dolga megváltoztatta. A sztrájkolók elhatározták, hogy megmaradnak a nyolc óras bányamunka követelése mellett. Rendhárbitás nem történt.

— Halálozás. A Neues Pester Journal kiadóhivatalának egyik régi tisztviselője, Schürzer Dávid 17-dikén Budapesten 10 szasz-szenvedés után ötvenöt éves korában elhunyt. Özvegye és három árva gyermeke. Temetése szerdán, délután 3 órakor lesz a Lipót-körút 30. számú gyászházából.

Machalacky vezérőrnagy, a kassai 24. gyalogdandár parancsnoka ma elhunyt Bécsben.

Kóporubai Varjassy Ferencé, Varjassy Ferenc ítéltőlábli bíró neje, hosszas szenvedés után 53 éves korában meghalt. Temetése 19-én délután négy órakor lesz a Margit-rakpart 50 számú gyászházából.

— A víz titka. Kingsbridge mellett — mint egy távirat jelentette — a víz partra vetette Kent Loomis amerikai diplomata holttestét. Kingsbridgeből ma azt táviratozzák, hogy a holttesten, a jobb fül mögött nagy sebhely látszik. Azt hiszik, hogy ez a sebülés okozta halálát. Hivatalos körökben az a nézet terjedt el, hogy Loomis hamiskártyajátékosok közé került, akik kifosztották, azután pedig meggyilkolták, hogy el ne árulhassa őket.

— A Ferenc-köruti dráma. Maklay Iván bankhivatalnok szerencsétlen feleségét, Hollóssy Jankát ma boncolták fel a törvényszéki orvostani intézetben. A boncolást Ajtai K. Sándor egyetemi tanár és Gyulay tanársegéd végezték. Megállapították, hogy az asszonyt fulladás ölte meg. A boncolás után a holttestet kivitték sz új temető halottasházába, ahonnan délután négy órakor óriási részvét mellett eltemették.

— A földalatti villamos vasut megvizsgálása. A párisi földalatti villamos vasutnál előfordult szerencsétlenség arra bírta Hieronymi Károly kereskedelemügyi minisztert, hogy a budapesti Ferenc József-földalatti villamos vasut vonalainak és üzemének felülvizsgálatát elrendelje. Ezt azért tartotta szükségesnek a miniszter, hogy a tűzbiztonság és egyéb szempontokból szükséges intézkedéseket a földalatti vasutnál megtehessek. Az eljárás vezetésére a miniszter Söpkéz Sándor vasuti és hajózási főfelügyelőt küldötte ki. A ma végement vizsgálatalnál megjelentek: a főváros, a közmunkák tanácsa, a rendőrség, a tűzoltóság s a posta-és táviratigazgatóság kiküldöttei, a földalatti vasut képviselőinek pedig botfai Hüvös József udvari tanácsos, vezérigazgató, Wörner Adolf műszaki igazgató és a mérnökök. Söpkéz Sándor főfelügyelő előadta azokat a pontozatokat, amelyek irányadóul szolgálnak a felülvizsgálat alkalmával s amelyeket a miniszter állapított meg a társasággal együtt. Megemlítette, hogy a budapesti földalatti vasut üzeme lényegesen különbözik a párisitól; mert míg ott 4—8 kocsi álló vonatok közlekednek, addig nálunk csak egyes kocsik járnak. Budapesten mindenütt vízcappal van ellátva az alagut, míg Párisban ez nem volt meg.

A bizottság tárgyalás alá vette ezután a következő pontozatokat:

Az állomásoknak külön áramforrásból való megvilágítása. Az összes állomásoknak egy tűzjelzőbe való bekapcsolása. A kocsik automatikus be-és kikapcsolójának kiküszöbölése. A kocsivezető-fülkének azbesztelt való kibélelése. A személyzetnek szóló utasítás átdolgozása. A peronokról a jegyszedő-rácszatok eltávolítása. A kocsijátékosok a közönség részéről való nyithatóvá tétele. Extincteurek (tűzoltó-készülékek) elhelyezése a kocsikban; vagy zsákokban homok behelyezése a kocsik belsejében.

Mindezeket a kérdéseket beható tárgyalás alá vette a bizottság s megállapodásait és javaslatait jegyzőkönyvbe foglalta a felterjeszti a miniszterhez, aki el fogja rendelni a megfelelő műszaki intézkedések fogantatását.

— Istentisztelet. A dohány-utcai templomban 20-ikán, szerdán, tisebov előeste az istentisztelet 7 órakor, 21-én reggel 7 1/2 órakor kezdődik. — A dohány-utcai templomban és rombach-utcai zsinagógában ezental a péntek esti istentisztelet 7 órakor veszi kezdetét.

— A triezsti bombák. Triezstből táviratozzák: A helytartóság ma felozlatta a Societa gimnastica és a Vita d' Giovanni egyesületeket. Működésüket beszüntette mindaddig, míg e döntéj jogerőre lép. Nagy irredentista tüntetéseket várnak és hogy milyen komoly a helyzet, bizonyítja az is, hogy Busich udvari tanácsos, rendőrfőnök megszakította nyári szabadságát és visszatért Triestbe. Híre terjedt, hogy gróf Goess helytartó ellen is merénylet készül. Gróf Goessről az a vélemény, hogy ő is egyik nagy akadálya a triezsti olasz egyetem felállításának. A közoktatási miniszter ugyanis az olasz képviselőknak azt mondta, hogy ő nem ellenzi, ha Triesttre esnek a választás, azonban gróf Goess helytartó az uralkodó előtt Triestt ellen nyilatkozott s meg is győzte ő felségét, aki Budapesten a delegáció megnyitása után azt mondotta cerce közben Mauroner olasz képviselőnek, hogy ő határozottan elene van annak, hogy Triestben olasz egyetem létesüljön.

Triezstből jelentik: A vizsgálóbíró tegnap kihallgatta Salvatorit, a Societa Gimnastica titkárát és a kihallgatás után szabadlábra helyezte. Silani városi hivatalnokot a határon elfogták és Triestbe vitték. Tegnap ismét házkutatás volt az egyesület számos tagjánál, akiknél iratokat foglaltak le. Az eddigi vizsgálat kiderítette, hogy az egyesület elnöksége nem volt beavatva a titokba, de az egyesületnek számos tagja tudott róla.

— Balacsok. Póza József 24 éves építészre ma délután a Tompa-utca 34. számú házban ráesett egy hordó, amely a bal lábát széttroncsolta. A Szent István-kórházba vitték. — Medveczky Lajosné, járásbíró neje ma dél-

Szülők figyelmébe

ajánljuk, hogy az intézeti leány- vagy fiu-fehérmű megrendelést mielőbb

eszközölni sziveskedjenek

Tausky J. Fiai

fehérművek gyaránál, POZSONY.

Legújabb fehérmű-árjegyzék kívánuatra bérmentve

után a Hernád-utca 26. számú lakásán leesett egy ládáról s a jobb lábát eltörte. A Rókus-kórházban ápolják. — A Lánchíd pesti oldalán ma délután Kovács György napszámásra ráesett egy láda s a jobb karját eltörte. A Rókus-kórházban ápolják.

— **Anyagilkosság.** Szabadka népét — mint onnan jelentik — kegyetlen gyilkosság zaklatta fel. Mészáros János, egy elvetemült huszéves legény, szombatra virradó éjszaka baltával agyonütötte az édesanyját, Mészáros Györgyné gyümölcsársnót, mert nem akart neki pénzt adni. A gyilkosság elkövetése után a holttestet a padlóra fektette, két égő gyertyát állított mellé, a feje fölé pedig feszületet helyezett el. A szoba berendezését is rendbe hozta, mint mikor természetes halottat ravataloznak fel. Azután kiment a palocsi földekre, ahol az apja dolgozott és sirva beszélt el neki, hogy valaki megölte az anyját. A rendőrség rögtön a fut fogta gyanuba, aki kihallgatása során be is vallotta tettét.

— **Szerelmi dráma Váczott.** Váczott a Kuria-szállóban tegnap reggel szerelmi dráma történt. Egy fiatalember s egy nő szálltak ott meg s a bejelentő-cédulára ezt írták: *Rajnay Béla nyomdátulajdonos és Ürményi Augusta.* Tegnap reggel négy lövés hallatszott a fiatal pár szobájából. A rendőrség feltörte az ajtót, amely el volt torlaszolva. Az egyik ágyban a fiatal hölgy fekvő holtan, a másikban pedig a fiatalember. Az ágyruha petroleummal volt leöntve és mindkét ágy alatt égő gyertya borította lángba az ágyeműt. Az asztalon egy kis írás hevert a következő tartalommal: *Mindenünket eladtuk, semmink sincs, temessenek egymás mellé.* A rendőrség megállapította, hogy az öngyilkosok szerelmi dráma áldozatai s hogy a férfi előbb a leányt lőtte agyon, azután pedig önmagát. Azt is kiderítették, hogy Ürményi Augusta egy nyugalmazott színész leánya s Gyomára való. Az áldozatokat Váczott fogják eltemetni.

— **A régi posta-utcai merénylet.** Manns-wirth Lipót fűszerkereskedő felesége, akit ezelőtt tíz nappal Wassics Milán kereskedősegéd négy revolverlövessel megsebesített, már túl van a veszélyen. Testéből eltávolították a golyókat s a kórházat pár nap múlva elhagyhatja.

— **A Popokatepetit megvásárolták.** Londonból táviratozzák, hogy new-yorki tőkepénzesek megvásárolták a Popokatepeti tüzihányó hegyet és ki fogják aknázni dus kántartalmát. Ez a vállalkozás hamarosan ki fogja szorítani az Egyesült-Államokból az olasz kánt.

— **Rendőri hírek.** A rendőrség letartóztatta Lea Ferenc 23 éves csavargót, aki a Külső Váci-úton tegnapelőtt megtámadta Zellner Tibor lakatost. — **Szavak** Mátyás cipészemestert tegnap a sashegyi dűlőn lévő gyümölcsösében megtámadta és véresre verte hat gyümölcsös-tolvaj. Szavakat a mentők vitték a lakására. — **Az éjszaka** Kőbányán Szabó Imre és Rimayer György majeroslegények, továbbá Rimayer Jakab 32-ik gyalogezredbeli közlegény megtámadták és összeverték Kincs Imre és Fekete József rendőröket, akik csendes viselkedésre szólították fel őket. A garáda legények közül Szabó Imrét elfogták. — **Ehrenfeldt** Jakab szabómester ma reggel a Holló-utca 1. számú ház második emeletéről az udvarra ugrott s nyomban meghalt. Gyógyíthatatlan betegsége elől menekült a halálba. — **Bíró** József cipészlegény ma a Német-utca 36. szám alatt lévő lakásban revolverrel föbe lőtte magát és meghalt. — **Racek** Juliska huszonkétéves pin-cerieány ma délután a József-körút 84. szám alatt lévő lakásban revolverrel mellbe lőtte magát. Súlyos sérülésével a Rókus-kórházba vitték.

(x) **Köztisztviselők** b. figyelmét felhívjuk az **Országos Híradó** pénzügyi vállalat mai hirdetésére.

(x) **D. Főve** francia szódivigépek Kertész Tódornál.

SZÍNHÁZ, ZENE

— **Budai Nyári Színház.** A budai Nyári Színházban holnap, kedden, *Jászay Mari* aszszony negyedik s utolsó vendégfelléptétől az *Essex gróf* című szomorujáték kerül színre.

Erzsébet angol királynő szerepét *Jászay Mari*, a címszerepet pedig *Kesztyer Ede* játszsza. Pénteken lesz a bemutató előadása Hejermans Herman holland író *Pénc* című szenzációs drámai művének. A *Pénc* főszerzőjének kiosztása a következő: *Vatze* — *Bartos*, *Meike* — *Bera Paula*, *Lauke* — *Kövesdyne*, *Elke* — *Kesztyer Jikke* — *Szohner Olga*, *Hiddezs* — *Réthely Jeltje* — *Berzsenyi Julia*, *Szitszke* — *K. Kápolnay Julia*, *Vile* — *Tábori Akke* — *Medgyaszay Vilma*, *Dane* — *Izsó és Tjerk* — *Kövesy*.

— **Városligeti Színház.** Jóllehet a hét *Sléizinger* nap-nap után zsunfolásig megtölti a színházat, az igazgatóság változatos műsorról gondoskodik. Szerdán *Dóri Margit*, *Kornai Berta* és *Sziklai Kornél* felléptével a *svhákók* kerül színre. Szombaton és vasárnap *Vendrei Ferenc*, a Vigaszínház jeles művésze a *bolondok háza* című bohózatban játszsza el egyik legjobb szerepét. Kedden, csütörtökön, pénteken és vasárnap délután a hét *Sléizinger* adják.

— **Vendégzereplés.** Mohácsról táviratozzák: Ma kezdte meg vendégjátékait *Márkus Emilia*, a *Nemzeti Színház* művésznője. Az előadás zajos ovációk között folyt le, a közönség elhalmozta tapsaival a művésznőt. Előadás után bankett volt.

— **Kis Színház.** A Kis Színház új operettjében, *Urai Dezső Éjjeli támadás* című darabjában a házaló zsidó szerepét ezután *Sziklai Kornél* játszsza. Kedden *Sziklain kívül* még *Dóri Margit* és *Fereny Károly* is vendég-szerepelnek a Kis Színházban. Csütörtökön és pénteken *Vágó Géza* lép fel hosszas betegsége után.

— **Hangverseny.** Fényesen sikerült hangverseny volt 16-án *Kesztyeren*. A mindvégig élvezetes programban *Schleifer Janka*, *Földes Olga*, *Benedek Lajosné*, *Kacsó Fatimé*, *Balaban Imre* és *Anisz Aladár* vettek részt és mindnyájan derekasan rászolgáltak a közönség elismerő tapsaira, amelyek a buzgó és leleményes rendezőseget is illették. A Balatoni muzeumegyesület javára tartott hangverseny után tánc volt virradatig.

Nyíltér.

Venus -FORRÁS
hathatos, szer vese-, hólyag-, nehézség-, cukorbetegség stb. ellen.

Főraktár: ÉDESKUTY L., BUDAPEST.
Forrástulajdonosok: PRUCHA KÁROLY és TSA.

Az e rovat alatt közöltettek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

SPORT

— **A tatra-lomulóczi löversenyek.** Ma ért véget a négynapos tatrai meeting. Nagy zivatárban tartották meg a versenyeket és ennek folytán csak kevés ló futott. Így történt azután, hogy két ízben match volt és a győztesre a totalizátor visszafizette a tétet. A kétévésesek handicapjében holtverseny volt *Heldin* és *Barázdás* között. *Heldinre* 10 koronára 8 korona volt az osztalék. A részletes eredmény a következő:

I. **Eladóverseny.** Díj 1800 korona. Távolság 1600 méter. *Mravik P. Csirize* (Booska) első, gróf *Pejacsevich A. Monna Vannája* (Klimscha) második, *Schosberger L. Elegendője* (Pache) harmadik. Totalizátor: 10:33.

II. **Felkai handicap.** Díj 3000 korona. Távolság 2000 méter. *Báró Üchtritz Zs. Darlingje* (Baines) első, *Zangen J. Bátoranja* (Aylin) második, *Mravik P. Angolnaja* (Milburn) harmadik, azután *Kortcs*. Totalizátor: 10:14.

III. **Szepességi díj.** Díj 5000 korona. Távolság 2400 méter. *Schosberger L. Kiseletje* (Aylin) első, *Mravik P. Tyrannja* (Milburn) második. Totalizátor: 10:10.

IV. **Kétéves nyeretlenek versenye.** Díj 2000 korona. Távolság 1000 méter. *Gróf Batthyány E. Rieusee* (Huxtable) első, *Mravik P. Tapsa* (Milburn) második. Totalizátor: 10:10.

V. **Kétéveses beuten handicapje.** Díj 2000 korona. Távolság 1000 méter. *Gróf Wenckheim D. Barázdása* (Smejda), *gróf Festetics T. Heldinje* (Huxtable) holtversenyben első, *Zombory R. Almansorja* (Hujber) harmadik, azután *Maintenon*, *Hamishir*, *Rézi*, *Tornya*. Totalizátor: *Heldinre* 10:8. *Barázdásra* 10:25. Helyrefogadások: I. 50:203. II. 50:572.

VI. **Beuten handicap.** Díj 2000 K. Távolság

1200 méter. *Gróf Festetics T. Harcosa* (Janek) első, *Mr. Albert Wood Kozákja* (Pretzner) második, *báró Königswarter II. Hamisa* (Smejda) harmadik, azután *Elegie*, *Calderon*. Totalizátor: 10:18. Helyrefogadások: I. 50:78.

TÖRVÉNYSZÉK

— **§§ Hajtóvadászaton.** Porosz és lengyel arisztokraták kedvelt találkozóhelye volt *Bninszky János* és *Boleszláv grófok* dembkei kastélya, hol mindig szívesen látták a főurakat a kastély fiatal gazdáit. A mult esztendőben, egy hideg decemberi napon, hajtóvadászati ürügye alatt valósággal hemzsegett a kastélyban a sok vendég, akik közül senkinek sem jutott eszébe, vadászatra menni. A kártyaszobákban ültek s bakkaratót játszottak. A szerencse állandón a házigazdáknak kedvezett s bár sokan feltűnőnek találták ezt, senki sem merete a gavallérságáról híres két gróft gyanuval illetni. A kártyázás zavartalanul folyt tovább; egyszerre az egyik játékos, *Poninszky lengyel* lovag, mintán elvesztette összes készpénzét, több mint 35.000 márkát, fölkel az asztaltól.

— *Kissé* pihenni akarok, — mondta a lovag. E szavak után leült olyan helyre, honnan zavartalanul figyelemmel kísérhette a tovább kártyázók játékát. A lovag nem vette le szemét a két *Bninszky grófról* s látta, amint azok az asztal alatt nadragzsebbükből kártyalapokat húznak elő, több kártyát oda visszarejtenek, sőt egymás kártyáit ki is cserélik. Mikor már eleget látott, fölkel. Odalépett *Bninszky János* elé és arcul vágta:

— *Gaz, hamisjátékos.* Becsaptál valamennyiünket. Add vissza a pénzünket, — kiabált a holtra vált grófra,

A két gróf a nagy meglepetéstől percekig nem tudott szóhoz jutni. Végre is a fiatalabbik gróf nyerte vissza lélekjelentét.

— *Hazugság*, amit ön mond, és ezért elégtételt fog nekem adni, — kiáltotta magából kikelt hangon.

A gróf valóban provokáltatta a lovagot, ki becsületbíróságot hivatott össze, mely gróf *Bninszkyt* párbajképtelnek nyilvánította. *Poninszky* lovag följelentése folytán szombaton tárgyalta a két gróf bünyűgét a németországi *chsenideimühli* büntető bíróság, mely a tárgyalásra harminchat tanut idézett be a legelőkelőbb főúri társaságok tagjaiból.

A bíróság először a fiatalabb gróft, *Bninszky Jánost* hallgatta ki. Energikusan tiltakozott az ellen, mintha hamisan kártyázott volna. Annyi történt mindössze, hogy kezével, melyben a kártyákat tartotta, az asztalhoz közelébb húzta a székét, melyen ült. A másik vádlott, a fiatal gróf atyja szintén tagadta, mintha fiával együtt hamisan játszott s a nyereségen osztozkodtak volna. A tanuk kihallgatása során *Lubomirszky herceg* azt vallotta, hogy a varsói arisztokrata-klubban egy alkalommal játszott az ifjú *Bninszkyval*, de akkor az *veszített*. *Poninszky* Szavetozár lovag huzártiszt, ki a hamisan játszó grófokat leleplezte, azt vallja, hogy ő látta, amint a grófok az asztal alól kártyákat húztak elő. *Gróf Wartensleben* államtanácsos tanu elmondja, hogy midőn osztozott, föltűnt neki, hogy a grófnak sokkal több kártya van a kezében, mint amennyinek szabad lett volna. Ekkor megnézte a kártyákat s látta, hogy több egy és ugyanazon figura van bennük. Ekkor ugrott oda *Poninszky* lovag és leleplezte a grófokat, akiknek széke alatt hat-tannyalc ugyanilyen hátszínű kártyát találtak, mint aminővel játszottak.

Az egyik szavazó bíró kijelentette ezután, hogy ő a bakkaratójátékot nem ismeri, mire gróf *Dönhof*, gróf *Wartensleben* és *Poplowsky* védőügyvéd a bíróság előtt, a tárgyalóteremben leültek bakkaratót játszani, ami természetesen élénk derűtséget keltett a közönség sorában. Több tanu lényegtelen vallomása után gróf *Mielzinsky* Mátyás és ennek felesége, közeli rokonai a vádlottaknak, előadják, hogy egy alkalommal az ő kastélyukban ő is rajtaesptek az ifjú *Bninszkyt*, amint piké-játékban a legszemtelenebb módon csalt.

A védők nagyszámu újabb tanut jelentettek be s a bíróság e miatt a tárgyalást októberre elnapolta.

88 A mostoha. Érdekes válopört tárgyalta ma délelőtt a budapesti törvényszék. Egy fővárosi banktisztviselő kérte a válás kimondását s a pör előzményeit a következőképpen ismertette:

— Két évvel ezelőtt nősültem másodszer. Az első feleségemtől egy kis leánykám maradt, aki a feleségem halálán való bánatomban egyetlen vigasztalásom volt. A második feleségemmel éppen két éve ismerkedtem meg egy tengeremléki fűrdőhelyen, ahová leánykámmal mentem utúlni. A fiatal nő megtetszett nekem, de mindazonáltal nem tudtam volna ráeszmélni magamat, hogy mostohát adjak a gyermekemnek, ha észre nem vettem volna, hogy milyen kedves szeretetet mutat leányom iránt. Valahányszor elmentünk mellette, magához hívta a kicsikét, ajándékokkal halmozta el s egy becézte, mintha csak az övé lett volna. Lassacskán aztán megismerkedtünk s miután megtudtam, hogy a nő igen jó családból való, eljegyeztem őt és rövidesen feleségül is vettem. Boldogan éltünk mintegy másfél évig. Ekkor azután a gyermek beteg lett. Ágyba fektettük s én esdve kértem a nőmet, hogy vigyázzon rája. Ugyanakkor történt, hogy fontos, halaszthatatlan vizületi ügyben egy napra el kellett utaznom. Lelkémre kötöttem a feleségemnek, hogy el ne mozduljon a kis gyermek betegágya mellé. Kimentem a pályaudvarra, minthogy azonban a vonat késés folytán csak másfélóra múlva indult, elhatároztam, hogy még egyszer visszanezdek kis betegemhez. Amikor hazatértem, a cselédet találtam a házban szenvedő gyermek ágya mellett.

— Hol van a feleségem? — kérdeztem.
A cseléd bevallotta, hogy a színházba ment, ahol premiór van. Mondhatatlan haragra gerjedtem. Átmentem a szomszédba és megkértem egy ott lakó öregasszonyt, hogy maradjon a gyermek mellett egy napig, amíg hazérkezem. A feleségemnek pedig hevenyében néhány sort írtam, amelyben tudtára adtam, hogy nem kívánok többé vele egy földalatt élni. Mikor megérkeztem, a feleségemet már nem találtam a lakáson. Nyomban megindítottam ellene a válopört. Bé-külni nem akarok.

Ezután az asszonyt hallgatta ki a bíróság.
— Van valami megjegyzése a férje előadására?

— Nincs semmi mondani valóm.
A bíróság, miután a békéltetés eredményre nem vezetett, ideiglenesen hat hónapra egytől és aztaltól elváltasztotta a házasságot.

TÁVIRATOK

Krüger temetése.

London, július 18. Az alsóház mai ülésén Mac Neill Balfour azt kérdi, hogy a kormány a volt transvaali elnök kivánságát teljesítve, megengedi-e, hogy holttestét transvaali családi sírjában temessék el. Balfour miniszterelnök megjegyzi, hogy a kormányhoz erre vonatkozó kérdés Krüger családjától nem érkezett. Azt azonban alig tartja szükségesnek magyarázni, hogy a kormány, ha ilyen kérelem érkezik hozzá, minden tőle telhetőt elkövet, hogy annak eleget tegyen.

Lagrove fölmontése.

Páris, július 18. A köztársasági kereskedelmi és ipari bizottság elnöke levelet intézett a kereskedelmi miniszternek, melyben éles szavakban tiltakozik Lagrove-nak a st.-louis-i kiállítás főbiztosi állásától való felmentése ellen. Bussière (radikális) képviselő Combes miniszterelnökhöz intézett levelében ugyancsak tiltakozik Lagrove megrendszabályozása ellen és jelzi, hogy a kérdésben interpellálni fog. Végül a st.-louis-i világi kiállítás francia csoportjának elnöke a kiállítók nevében intézett tiltakozó iratot az elnökhöz.

Kolera.

Baku, július 18. Teherani jelentések szerint a kolera nagyban terjed. Az európaiak általában menekülnék a hegyekbe és javaikat őrizetlenül hagyják hátra. Teheranból érkezettek 900-ra teszik az egy-egy napon elhunyt emberek számát. Nem volt elég idő a holttestek eltemetésére. Mansilban és Emszilben öt-napos vesztglózárat rendeltek el. A vesztglózárat szabályozó intézkedések nyomasztók. Mindazok, kik vesztglózárra kerülnek, szabad ég alatt kénytelenek maradni és ugyancsak minden élelem híján vannak. A gyümölcsök és zöldségek kiví-

tele ellenőrzés és akadály nélkül folyik. Parancsot adtak, hogy a határt az asztarai vidék felől zárják el és embert, kocsit és podgyászt ne bocsássanak át.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, július 18. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) Eladatott buza tiszavidéki 9.85—10.35 K.; búnsági 9.55—9.90 K.; mosoni 9.40—9.70 K. Rózsa: tót felvidéki 7.15—7.30 K., pestmegyei 7—7.20 K.; új 7.25—7.45. Tengeri 6.10—6.30 K. Zab 6.70—7.25 K., válogatott 7.60 K.

Bécs, július 18. (A Budapesti Napló tudósítójától.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 639.75 Magyar hitelrészvény 750.50. Bécsi bankgyűléslet 279.75. Union-bank 516.—. Länderbank 517.—. Osztrák-magyar államvasút részvény 425.25. Déli vasút 80.50. Elbavölgyi vasút 424.—. Északnyugati vasút-részvény ——. Dohányrészvény 343.—. Rimanurányi vasút 495.—. Alpezi bányarészvény 435.75. Májusi járadék ——. Magyar koronajáradék 99.40. Osztrák koronajáradék 97.10. Lombard ——. Török sorsjegyek 127.75. Német birodalmi márká 117.37. Napoleon d'or 19.02.

Berlin, július 18. (Zárlat.) 4²⁰/₁₀₀ papír-járadék ——. 4²⁰/₁₀₀ ezüst járadék 99.75. 4⁰/₁₀₀ osztrák aranyjáradék 101.25. 4⁰/₁₀₀ magyar aranyjáradék 100.25. Elbavölgyi vasút ——. Osztrák hitelrészvény 200.75. Magyar koronajáradék 97.50. Déli vasút 17.50. Osztrák-magyar államvasút 136.25. Károly Lajos vasút ——. Kassa-oderbergi vasút ——. Orosz bankjegyek 216.—. Bécsi váltóár 85.15. 4⁰/₁₀₀ új orosz kölcsön ——. Magyar vasúti beruházási kölcsön ——. Török dohányrészvény ——. Alpezi bányarészvény ——. Olasz járadék 103.60. Disconto Commandit 137.10. Magyar hitelbank ——. Általános villamossági Edison 215.—. Dynamit Trust 169.25. Gelsenkircheni 218.20. Harpeni 199.90. Laurakohó 243.—. Az Irányzat renyhe.

Berlin, július 18. (Esti forgalom.) 4⁰/₁₀₀-os magyar aranyjáradék ——. Magyar koronajáradék 97.50. Osztrák hitelrészvény 200.75. Osztrák-magyar államvasút 136.10. Déli vasút 17.40. Északnyugati vasút ——. Elbavölgyi vasút ——. Osztrák bankjegy készpénz ——. Buhstielradri ——. Orosz bankjegy 216.—. (Ultimo.) Lombard ——.

Páris, július 18. (Zárlat.) Osztrák-magyar állami vasút ——. Új török-konzol 86.10. Egyiptomi járadék 106.25. Osztrák Länderbank ——. Páris bankrészvény 1151.—. 3⁰/₁₀₀-os francia járadék 98.02. 4⁰/₁₀₀-os spanyol járadék 86.40. 3⁰/₁₀₀-os új törleszhető járadék ——. Crédit foncier de France ——. Alpezi bányarészvény ——. 4⁰/₁₀₀ 1890. román kölcsön ——. Görög kölcsön 230.—. Váltó Olaszországra 1/10. Váltó Amsterdamra 206.62. Váltó Brüsszelre 1/10. De Beers 474.—. Chartered 40.—. 5⁰/₁₀₀-os bolgár kötelezvény ——. Magyar aranyjáradék 100.25. Déli vasút ——. Váltó Londonra 252.25. Osztrák aranyjáradék 101.50. Török sorsjegy 123.75. Meridional vasút ——. 4⁰/₁₀₀-os olasz járadék 102.80. Ottoman-bank 569.—. 3⁰/₁₀₀-os francia járadék 98.02. Osztrák fűdhitelezést 672.50. Déli vasút elsőbbségi kötvény ——. 4⁰/₁₀₀-os 1896. román kölcsön 100.50. Dohányrészvény 379.—. Váltó Bécsre 104.12. Váltó német piacokra 122.31. Rio 13.51. East Rand 190.—. Randfontein 74.—. Magyar jelzálogbank 541.—. Az Irányzat gyenge.

New-York, július 18. (Terményföldes.) (Zárlat.) Gyapot: New-Yorkban helyben ——. (11.—). Júliusra ——. (10.78). Okt.-re ——. (10.59). New-Orleansban helyben ——. (12.1/2). — Petroleum: Stand white New-Yorkban ——. (7.70). Stand white Philadelphiamban ——. (7.65). Refined in Cases 10.40 (10.40). Credit Balances at Oil City ——. (1.50). — Zsír: Western steam ——. (7.25). Rohe és Brothers ——. (7.20). Tengeri Irányzata állandó. — Júliusra 54.— (53.1/2). — Szept.-re 54.1/2 (54.1/2). — Dec.-re ——. (—). — Buza Irányzata szilárd. — Páros ösm helyben 102.1/2 (108.1/2). — Júliusra 92.1/2 (102.—). Szeptemberre 91.1/2 (90.1/2). — Dec.-re ——. (—). — Májusra ——. (—). — Gabona szállítási díja Liverpoolba ——. (1.—). — Kávé: fair Rio 7. sz ——. (7.1/4). Júliusra ——. (5.90). Okt.-re ——. (6.15). Liszt: Spring Wheat clears ——. (3.90). — Cukor: ——. (—). — 3.1/2. — Ós: ——. (36.20—36.60). — Rész: ——. (12.62—12.87). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelentik.)

Chicago, július 18. (Terményföldes.) (Zárlat.) Buza Irányzata szilárd. Jul.-ra 97 1/2. (96.1/4). Szept. 83.7/8 (87.3/4). — Tengeri Irányzata állandó. — Júliusra 49.1/2 (49.1/2). — Zsír: Júliusra 6.82 (6.80). Szept.-re 6.95 (6.92). — Scalonna short clear 7.37 (7.37). — Sertéshús: Júliusra 11.85 (11.80). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Napirend.

Naptár: Kedd, július 19. — Római-katholikus: Paulai Vince. — Prototás: Zelma. — Görög-orosz (július 6.): Lucia. — Zsidó: Ab. 7. — Nap két: 4 óra 7 percek. — Nyugszik: 7 óra 33

percek. — Hold két: 11 óra 45 percek délelőtt — Nyugszik: 11 óra 5 percek éjjel. — Első nyegy 9 óra 49 percek este.

A miniszterek nem fogadják.
A képviselőház házmánya fogad 11—12 óráig.
Nemzeti Szalon nyitva 9-től este 8 óráig. Belépő-díj 50 fillér.

Nemzeti Múzeum. Régiságtár nyitva 9 órától délután 1-ig. A könyvtár történelmi és irodalom-történelmi kiállítása megtekinthető 1 korona díj mellett 9 órától délután 1 óráig. — Néprajzi tár (Csillag-utca 3.) nyitva 9 órától délután 1 óráig. Belépő-díj 1 korona. Növénytar (Szechenyi-utca 1. sz.) megtekinthető kutatók számára díjtalanul 9 órától délután 1 óráig.

Legujabb.

Az orosz-japán háború.

Pétervár, július 18.

Az orosz távirati ügynökség jelenti: Ma a következő mukdeni táviratot veszszük: Japán forrásból ideérkezett jelentések megerősítik, hogy a japánok megrohanták Port-Arthur és támadásuk kezdetben sikerrel járt. Majd később a japánokat nagy veszteségekkel verték vissza. Hajóhadunk résztvevett az ostrom visszaverésében. Az orosz távirati ügynökség azt is megjegyzi, hogy ez a távirat megfelel az ügynökség július 13-án megjelent állításának, hogy a japánok vesztesége 30.000 ember volt.

Pétervár, július 18.

Kuropatkin tábornoknak Miklós cárhoz intézett távirata a következőket tartalmazza: A 15-ike és 16-ika között lefolyt éjjelen egy kozák csapat megszállotta Jarlimcát. 16-ikán reggel mintegy fél századnyi ellenség indult neki a domboknak, azonban tüzelesünkre visszavonult. Dél felé az ellenség megszállotta a Makun Cuicától délre lévő dombot és egy zászlóaljából álló csapatot lovassággal Nolinclától észak felé küldött. A japánoktól szorongatott kozákoknak még egy kozákcsapatot és vadászokat küldtünk segítségükre. Az ellenség jól célzott tüzelesünkre gyorsan visszavonult. 17-én Jancselin környékén gróf Keller csapata nagy csatát vívott a japán haderővel. Az oroszok támadtak, de az ellenség túlhatalma elől visszavonultak. Majd a japánoktól megtámadtatva, helyt álltak egy 16 óráig tartott csatában, melyben több mint 1000 embert veszítettek.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Július 17. —

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Deák István kolozsvári ev. ref. főgimnáziumi helyettes tanárt ugyanazon tanintézethez, a fennálló szerződésből kifolyólag rendes tanárná, Rónai Károly okl. tanítót az almdíji állami elemi népiskolához rendes tanítóná, a m. kir. pénzügyminiszter Heissler Jenő rendelkezési állapotha helyezett adóhivatali ellenőrt dohányáruraktári ellenőrré, a budapesti m. kir. állami hídakhoz Kárpáti Gyula igazolvánnyal ellátott m. kir. honvéderőmestert segédintézőt, a pozsonyi kir. itélőtábla elnöke dr. Rosenzweig Adolf ügyvédjelöltet ezen itélőtábla területére díjtalan joggyakorokká, a m. kir. központi statisztikai hivatal igazgatója dr. Turóczy Sándor, dr. Kovács Norbert, dr. Schmitt Béla, Edelényi Sasó Dénes, Tóth-Pál István, Sas Béla, Jóó Jenő és Pernesz Károly budapesti lakosokat statisztikai gyakorokokká, a löcesei m. kir. pénzügyigazgató Novák Józsefet a löcesei kir. adóhivatalhoz díjtalan gyakorokká nevezte ki.

Athelyezések. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Watzsch Gizella budapesti II. ker. állami tanítóképző-intézeti tanítónőt saját kérelmére a győri állami tanítóképző-intézetbe, a m. kir. igazságügyminiszter Szilágyi János miskolci kir. járásbírósiq végrehajtót a budapesti V. kerületi kir. járásbíróshoz helyezte át.

Pályázatok. A balassagyarmati pénzügyigazgatóságnál pénzügyi fogalmazó földadó nyilvántartási biztosi állásra 14 nap alatt, — a jászberényi kir. járásbíróshoz állásra augusztus 14-ikéig, — a rózsasági kir. törvényszéknel aljegyzői állásra augusztus 28-ikéig, — a balassagyarmati kir. ügyészségnél két hét alatt, — a pozsonyi kir. járásbíróshál augusztus 31-ikéig, — a folyamernői hivatalnál folyam-felvigyázói állásra augusztus 28-ikéig, — a nagysomkúti kir. járásbíróshál két hét alatt, — postamesteri állásra tiszti szerződés mellett Gyertyánszigetre (Máramarosmegye) 1904. július 29-ikéig a kérvények benyújtandók.

REGÉNY

ASSZONYOK HATALMA

Írta: GUSTAF AF GEIJERSTAM

(12)

Odamentem az ablakhoz és kinéztem a tágas síkságra, amely ott terült el előttem félig olvadó hófoltokkal és a sötét, nedves zöld fenyőerdővel. Minden szövetkezett, hogy békés, nyugalmas hangulatot árasztson a lelkembe és egészen természetesen találtam, amikor Eliz belépett és azt mondta nekem, hogy míg oda volt, telefon-értesítés jött, hogy az ura ma nem jön meg ebédre.

— Be kár — mondotta — úgy szerettelek volna benneteket bemutatni egymásnak, hát most már más alkalomra kell halasztani.

Ezek a szavak különösen, határozatlanul zavartak meg, amennyiben arra emlékeztek, hogy másvalaké. De éreztem, hogy mindazt, ami történt, a sors intézte így. Éppen most nem kellett jelen lennie harmadiknak. Csak Eliz és én legyünk együtt. Az, ami bennünket egybekötött egykor, most zavartalanul kerüljön elő a múltból és újra egybekapcsolja azt, aminek sohasem lett volna szabad szétválnia.

Az ebédet úgy viseltem el, mint valami szükségességet, amelyet nem kerülhettem el. De egész idő alatt azt a pillanatot lestem, amikor az asztaltól fölkelhetik. Ezen a kettős együttlétén kívül, amely az én megmentésemet jelentette, minden egyebet üresnek és jelentéktelennek találtam. Azt hiszem Eliz megértett az egész idő alatt és a rokonérzését olyan erősnek éreztem, hogy minden egyéb úgy elszorult előttem, mintha nem is lett volna.

És amikor végre ott ültünk a lakás szobában és a gyermekeket kiküldték, micsoda bőséges boldogság volt az rám nézve! Hiszen éber ember voltam, akinek hírtelen jól lehetett lagnia. És élveztem azt, hogy némán ültünk ott együtt, mintha mind a ketten éreznék volna, hogy időre van szükségünk, hogy vonatkozásba hozzuk a jelel azzal, ami volt.

— No mi ketten ugyancsak rajongtunk egymásért akkor, emlékszel még?

Mosolyogva bölintottam szavaira. De sokkal inkább eltörtök a gondolataim, semhogy osztani tudtam volna az ő hangulatában.

Ösztönszerűen követte érzéseimet és megértette mennyire szükségét érzem annak, hogy beszéljek. Azért így szól:

— Nos, mondj hát el magadról mindent.

És én beszélni kezdtem. Ami nem ment olyan könnyen. Elég összefüggéstelen és érthetetlen lehetett sokszor az, amit mondtam. De elmondtam mindent Signeről és magamról, a gyermekemről és egész életemről, amely csupa zűrzavar volt, amelyet magam sem tudtam szótlanul.

Elmondtam mindent, úgy ahogy most neked beszéltem el. És még többet, sokkal többet, amire akkor még emlékezhettem, de amit az izgalmas idő szóta elfelejtett velem. Miközben beszélünk, a tűz a kandallóban lelohadt és a szürkület ereszkedett le körülöttünk.

Eliz kis lámpát gyújtott meg, hogy az arcomat láthassa, mint mondotta. Egész idő alatt mellettem ült s amikor a végére értem, a legrosszabbhoz, kezét az enyémbe tette és ott is hagyta. De amikor mindent elmondtam, éreztem, hogy a keze magához vont és elbágyadva annyi mindenféletől, amit olyan régóta elhallgattam és most először elmondottam, lerokkadtam, fejemet a térdére hajtva. És, legyőzve áldott értelem engedte, hogy kisírom magamat.

Mennyi ideig voltam így, azt épp oly kevésbé tudom most, mint ahogy akkor nem tudtam. De mialatt ebben a helyzetben voltunk, bejött Eliz férje. Nem láttam, csak éreztem, hogy Eliz feláll és hallottam, amin azt sugta:

— Ne zavard.

Arra mind a ketten a szomszéd szobában tűnhettek el. Mert amikor később felállottam, magam voltam.

Kis vártatva megnyílt az ajtó s mind a ket-

ten újra bejöttek. Egy idegen ur megölelt mind a két karjával és megveregette a vállamat, mint valami öreg pajtás, Eliz pedig nézett bennünket az ő derűs, egészséges mosolyával.

Igy ismerkedtem én meg Bohrn bankigazgatóval.

XI.

Boldogan, megerősödvé mentem haza, amikor beesteledt. Még csak nyolc óra volt a délelőtt Eliz, noha megmondtam, hogy senki sem nyugtalanodik majd távollétemen, megüzente valakivel, hogy csak későn jövök haza. De nem tudtam tovább maradni. Mert a szívem sokkal inkább megtelt. Éreztem a szükségét, hogy egymagamban legyek, hogy azt az érzést, amelylyel hirtelen olyan gazdag lettem, alaposan átérezzem és kiélvezzem. Nem voltam már egyedül, sohasem is voltam az tulajdonképpen, csak úgy képzeltem ama rettenetes évek és hónapok alatt, amelyek alatt mintha mélyebbre és mélyebbre süllyedtem volna.

Igy aztán végigmentem a hosszú Valhallaton, az északi hidon és a Skepps-hidon és örültem annak, hogy milyen szép volt minden. Úgy tetszett nekem, mintha valami fénytengeren járnék s mintha mind az a pompa az enyém lett volna. Soha ilyen szép-nél-zőbb várost nem láttam. Ennyire színesnek, ennyire tele élettellel, mozgással és érdekekkel, azt hiszem egyáltalában nem láttam ilyesmit, amióta fiatal voltam és komolyan hittem, hogy az egész világ az enyém.

És amint úgy mentem, otthon lévő enyémre kezdtem gondolni. Keserűség nélkül gondoltam rájuk és a hála kimondhatatlan érzésével értettem meg, hogy másoknak a jósága magamat is jóvá fog tenni.

Signere gondoltam és kezdtem megérteni, hogy csalódtam, amikor azt hittem, hogy évek múltán meg fog változni. Ez világos lett előttem, mialatt egy pillanatra a folyóra hajoltam és hallottam, amint az ár színes csillámlással zuhog tova, messze, a nagy fekete felület felé, amely egy nagy fénykör háttérében hullámozott.

Nem, ő nem változott meg. Az volt, ami mindig volt és ha nem lettem volna annyira mámoros, már régebben észrevettem volna. Magam voltam az, aki világosabban kezdett látni. És ha gyűlöltém, amiért olyan volt, amilyen, akkor ez a gyűlölet talán épp annyira eredt abból a kétségbeesésből, hogy egykor olyan vak voltam. Ilyen gondolatokkal eltelve, jutottam el az elvátorhoz, a Skepp-hid mellett és csaknem jóindulatu szelidséget éreztem Signe iránt is, akármilyen legyen is, akármint tett is. Miközben haza tartottam, sajátos, bizonytalan érzés fogott el arra nézve, mit tegyek, hogyan bánjak el vele, hogyan is értessem meg egyáltalában, hogy jövöre mindent, ami történt, más, enyhébb szemmel fogok nézni.

Amikor fölmentem a lépcsőn, mégis titkos szorongást éreztem, mintegy azt az intést, hogy mindez nem sokáig tarthat. Figyelmemet hirtelen valami zaj keltette fel, mintha a folyosóm ajtaját nyitották volna ki. Teljesen sötét volt a lépcső és én megálltam, hogy figyeljek.

Sajátos, villámgyors átmenettel előbbi lelkiállapotomból, szívemben felébredt a régi gyűlölet Signe ellen, ama vampir ellen, aki, úgy véltem, kiszivta a véretem és ugyanabban a pillanatban eszembe jutott, hogy nem várt haza ilyen korán. Úgy éreztem, mintha a vér csak úgy vágatott volna az ereimben, aztán hirtelen megint megállt volna.

Világosan hallottam, hogy az ajtómat csakugyan kinyitották és hogy valaki kijött a lakásomból. Felrohantam, megragadtam az ajtót, annak a valakinek az utjába állottam és megkérdeztem:

— Ki van itt?

De nem kaptam választ. Gyufát gyújtottam és egész idegen ember állott előttem.

Némán néztünk egymásra és eleinte nem érttem a dolgot. Ő azonban mintha megértette volna. Mert elfordította a szemét, mintha kalapot akart volna emelni és eltűnt a lépcsőház sötétségében, miközben a gyújtó a kezemre égött, a nélkül, hogy észrevettem volna,

Akkor bementem a lakásomba és halkán bottettem az ajtót. Már nem kábitott a fölfedezés, teljesen tudatában voltam annak, amit akartam s bár minden porcikám reszketett az izgalomtól, mégis tudtam, hogy uralkodom magamon és végre véget fogok vetni mindennek.

Egyenesen a hálószoba ajtajának mentem, kinyitottam és beléptem. Egy pillanat alatt mindent megláttam, nem volt szűkösegi felvilágosításra. Bezártam magam után az ajtót, Signe hangosan felsikoltott:

— Ne öl meg! Ős, és akarsz, de hagyj élni!

— Hallgass! — feleltem. — És állj fel!

Gépiesen engedelmkedett. És miközben felöltözött, leültem és az egész világ forgott velem. Nem én voltam, aki beszélt, hanem ő. Könnyáradat közepette mondta el egész életének a gyalázatoságát a közben vádolt engem és a rossz férfiakat okozta, akik az asszonynak nem hagytak nyugtot.

Mindezt meghallgattam és nem éreztem egyebet, mint erős ellenszenvet, amely mint jég-kéreg feküdt meg egész lelkemet.

— Mióta tart ez már?

— Nem tudom — felelte. — Csak most, néhány év óta történt meg gyakrabban.

Akkor felállottam és lecsorítottam az ágyra. Összeszorított ököllel ütöttem egyre-másra és ő csendes maradt az ütések alatt, mint valami megfázott kutya.

Arra aztán elfordultam tőle, kimentem és magára hagytam. A szobámba mentem s ott láttam Margitot. Mindenekelőtt ő reá gondoltam és mivel a szívem tele volt a leánnyommal, azért volt kitörésem olyan erős az anyja ellen.

A gyermek ámuló szemmel jött elé és én megkönnyebbulten sáhajtottam, mintha attól féltem volna, hogy valaki bántotta.

— Otthon vagy már, papa? — kérdezte.

— Igen — mondtam röviden. — Érted jöttem. Ma este kikocsizunk és mulatunk, te meg én.

Világosan láttam, hogy a gyermek nem hitt nekem, de minden ellenvetés nélkül követett. Nem kérdezősködött az anyja felől, egyáltalában nem kérdezősködött, csak állt és nézett rám töprengve, mialatt begombolni segítettem neki új köpenyét, amelyet karácsonyra kapott.

Aztán megfogta a kezemet és némán mentünk le kettőben a lépcsőn, ki a házból, amelynek küszöbét sohasem akartuk többé átlépni.

XII.

Az utcán intettem egy bérkocsinak és egy fogadóba hajtottunk. Ott nagy szobát béreltem és vacsorát rendeltem.

— Ma este majd kedvesen élünk — mondtam. — Te meg én, leánykám, jó lesz!

De közben egyre csak azt láttam, hogy nem hitt nekem. Akkor már én sem tudtam megmaradni a szerepemben, amelyet játszottam, nem tudtam továbbra is egyszerűen csak öreg embernek megmaradni, aki gyermekhez szól, hanem egyenesen és minden kerülgetés nélkül megkérdeztem, mintha velem egykorúhoz szóltam volna:

— Nagyon szomorú leszel, ha soha többé nem mégé haza?

Egészen addig észrevettem, hogy nyugtalan volt, mintegy maga-magával sem volt tisztában és aggodalom bántotta mind azért, ami történt, mert semmit sem értett az egészéből.

— Hát a mama egyedül lakjék? — kérdezte.

Megmondtam neki egyszerűen, hogy ezt még nem tudom, de minden este el fogok költözni és szeretném, ha a gyermekem velem jönne. Akkor a leány felmászott a térdemre, egészen úgy, mintha mindent megértett volna, vékony kis karjával átölelt és csendesen sirni kezdett. De láttam, hogy nemcsak fájdalom-ban sirt.

Igy ültünk egy kis ideig és miután elmondtuk mindezt, egyikünk sem említette többé az anyja nevét. Sokáig tartott, amíg ezt meg tudtuk tenni.

(Folytatása következik.)

KÖZGAZDASÁG

Az Osztrák-Magyar Bank. Az Osztrák-Magyar Bank állása július 15-én a következő volt: Bankjegyforgalom 1.619.938.000 korona (— 5.612.000 korona.) Ércékeszet 1.521.652.000 K. (+ 10.091.000 K.). Leszámitolási tárca 249.609.000 korona (— 34.319.000 K.). Lombard-kölcsönök 40.953.000 korona (— 861.000 korona). Adómentes bankjegytartalék 298.927.000 korona (+ 15.706.000 korona).

A Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság igazgatósága közli, hogy az 1900. évi augusztus hó 1-től gabona, hüvelyes vetemények, örlemények (gabonából és hüvelyes veteményekből), maláta, rizs (hántolatlan), olajmagvak és olajpogácsa küldeményeknek uszályrakományokban való szállítására érvényes kivételes díjszabás és pótlékainak hatályon kívül helyezésével 1904. évi augusztus 1-től való érvényes új kivételes díjszabást léptet életbe és pedig: az I. sz. kivételes díjszabás: a bajor királyi államvasutak állomásaival való forgalomban, a II. sz. kivételes díjszabás: a württembergi, badeni és elszász-lotharingiai vasutak állomásaival való forgalomban, a III. sz. kivételes díjszabás: Lindau állomással és a vorarlbergi állomásokkal való forgalomban és a IV. sz. kivételes díjszabás: Bregenz átm., Buchs átm., Feldkirch átm., St. Margarethen átm., Lindau átm. és svájci vasutállomásokkal való forgalomban. Ez új díjszabások többféle kiegészítésen és bővítésen kívül az eddigiektől némileg eltérő közvetlen díjtételeket tartalmaznak a Magyar Folyam- és Tengerhajózási R.-T. állomásairól — bécsi vagy passauai átrakás mellett — a nyugati külföldi vasúti állomásaira. A díjszabás egyes példányai a Magyar Folyam- és Tengerhajózási R.-T. igazgatóságánál kaphatók.

Hajózás. A Duna-gőzhajózási társaság közli, hogy a bégai áruforgalom Nagybecskerek és Temesvár között az alacsony vízállás miatt folyó hó 19-től kezdve meg kell szüntetnie, miért is Temesvár állomás részére ettől a naptól kezdve további intézkedés árakat fel nem vesz.

Vásárosarnok. (Vámos és Bruszt jelentése.) A ma hétfői nap forgalma kisebb hozatalok mellett csendes volt. Részleteiben a következőképpen alakult az üzlet: **Husfélék:** vidéki marhahus eleje 80—96, há-tulja 90—108 korona 100 kilónként. Lehuzott sertés 112—124, sertések szalonnával 108—116 fillér kilónként. — **Vadfélék:** Óz 160—190, vaddisznó 70—90, szarvas 80—84 fillér kilónként. — **Tojásban lanya** az üzlet és ma I. rendű friss telt áru 50.—58, gyengébb minőségű 54.—55.— koronát jegyzett eredeti ládánként. — **Jól lámpázott** ausschuss-tojások szállítását ajánljuk. — **Tejtermékek:** I. rendű szövetkezeti tea-vaj 1.70—2.— korona, jó friss főzővaj 140—150, friss tehéntúró 12—20 fillér kilónként. — **Éls baromfi:** Rántani való csirke 1.20—1.50, sütni való 1.50—2.20, tyúk 2.20—2.60, kacska 2.—3.—, lud 3.60—4.50 korona páronként. — **Gyümölcsfélék:** Kajszinbarackban csakis érett áru iránt van érdeklődés, mai ár minőség szerint 8—14 korona 100 kilónként. Oszibarack I. rendű 32—50, II. rendű 16—28 fillér, körte 20—30, alma nyári édes 12—14, rétesbe való 10—20, meggy 20—40 fillér kilónként minőség szerint.

Szeszárak. A kontingens nyersszesz ára Budapesten 46.50 korona pénzben, 47.50 korona áruban. — **Bécsben** a kontingentnél készáru 46.60 korona pénzben, 46.80 korona áruban.

Juhvásár. (A budapesti marhavásártéri vásárpénztári részvénytársaság tudósítása.) Felhajtás 1897 darab juh, — kecske. Jegyzett árak: Elsőrendű üri 46 f.-től 49 f.-ig kivételesen — kg.-ként, (vagy 36. — K.-tól 43 K.-ig páronként), középmínőségű üri 43 f.-től 45 f.-ig, kivételesen — f. kg.-ként vagy 28. — K.-tól 33 K.-ig páronként, kosokért — f.-től — f.-ig kivételesen — f.-ig vagy — K.-tól — K.-ig, középmínőségű gypjas — f.-től — f.-ig kivételesen — f. kg.-ként vagy — K.-tól — K.-ig páronként, kosok legjobb minőség — f.-ig páronként — korona, kivételesen — korona, rackajuhok 22—34 fillér, páronként — korona, szeptári juhok páronként 30—40 korona, romániai juhok páronként — korona, anyajuhokért — f. kg.-ként kiv. f. (— — — — K.-ig páronként), kislejtezett juhokért — f. kg.-ként (— — — K. páronként), kosokért — fillér kg.-ként (— — — korona páronként. — A forgalmi korlátozások miatt az irányzat lanya volt, az árak 3—4 fillérrel kg.-kint csökkentek.

Sertés-konzumvásári jelentés. (A székesfehérvári sertésvásár és közvágóhid intézősége.) Július 18-án. Felhajtás összege 1017 drb sertés, — darab süldő. Előző napi eladatlán

maradvány 193 darab sertés, — darab süldő, összesen 1150 darab sertés, — darab süldő. Eladatlán 944 darab sertés, — darab süldő. Eladatlán maradvány 206 darab sertés, — darab süldő. A vásár irányzata élénk. Az árak változatlanok. — Következő árak jegyezettek: Zsirterítés: Öreg I. r. 350 kilogramm feül 86—90 K.-ig, II. rendű 280—350 kilogramm — fillérig, II. rendű selejtezett — fillérig, kanló — fillérig, fiatal nehéz 300 kilogramm feül 89—92 fillérig, fiatal közép 220—300 kilogramm 86—92 fillérig, fiatal könnyű 220 kilogramm 80—90 fillérig, süldő — fillérig, malac — fillérig. Hussertés: nehéz 300 kilogramm feül — fillérig, könnyű 140—300 kilogramm — fillérig, süldő — fillérig, malac 40 kilogramm — fillér. Árak minden levonás nélkül, kilogrammonként, élsúlyban értendők.

Bécsi vágómarhavásár. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A st.-marxi központi vásárcsarnokban ma megtartott marhavásárra felhajtattott 4780 drb magyar, 358 darab galíciai, 450 darab németországi szarvasmarha.

Árak: kilogrammonként élsúlyban magyar hizőkök 56—72 K., I. rendű minőségű 76.—K., kiv. — fillér, II. minőségű — fillér, kiv. III. minőségű — fillér, galíciai hizőkök 64—74 fillér, I. minőségű 83, kivételesen — fillér, II. minőségű — fillér, III. minőségű — fillér; német hizőkök 62—77 fillér, I. minőségű 84, kiv. — fillér, legejeje 85—87 fillér, II. minőségű — fillér, III. minőségű — fillér. Silányabb minőségű hizőkök — fillér, parasztökör 56—68 fillér, levagott ökör — fillér. Bika 62—80 K., kivételesen 84 — K., tehén 62—80 K., kivételesen 84 K., bivaly 40—54 K. Az árak métermázsánként, élsúlyban értendők, fogyasztási adóval együtt.

Bécsi sertésvásár. Bécs, július 18. A holt napi sertésvásárra előreláthatólag 5400 zsirsertést és 5200 fiatal sertést fognak felhajtani.

A budapesti gabonatözsde.

Budapest, július 18.

Jó vételkedv mellett 53.000 métermázsa buza került a forgalomba régi áru 10, új áru 15 fillérrel magasabb árakon.

Régi rozs 5—10, új rozs 15 fillérrel emelkedett.

Tengeriben 10—15 fillérrel emelkedtek az árak.

Takarmány-árpában és zabban szilárd volt az irányzat.

Eladatlán:

Buza. Tiszavideki: 1200 mm. 80 k. 9 K. 85 f., 1000 mm. 80 k. 9 K. 82½ f., 600 mm. 80 k. 9 K. 75 f., 700 mm. 80 k. 9 K. 75 f., 500 mm. 80 k. 9 K. 80 f., 100 mm. 79-5 k. 9 K. 65 f., 500 mm. 79-3 k. 9 K. 75 f., 1200 mm. 79 k. 9 K. 80 f., 200 mm. 78-5 k. 9 K. 60 f., 200 mm. 78-5 k. 9 K. 60 f., 3000 mm. 78 k. 9 K. 62½ f., 1200 mm. 77 k. 9 K. 47½ f.

Hódmezővásárhelyi: 4220 mm. 79 k. 9 K. 80 f., 1600 mm. 79-3 k. 9 K. 80 f., 1600 mm. 79 k. 9 K. 80 f.

Makói: 2000 mm. 78-8 k. 9 K. 72½ f. **Marosvidéki:** 2800 mm. 78 k. 9 K. 62½ f. **Fehérmegyei:** 1350 mm. 76-3 k. 9 K. 42½ f. **Pestmegyevidéki:** 900 mm. 80-5 k. 9 K. 65 f., 300 mm. 79 k. és 100 mm. 80 k. 9 K. 57½ f., üszkös, 2150 mm. 76-3 k. 9 K. 40 f. **Felsőmagyarországi:** 150 mm. 77-5 k. 9 K. 37½ f.

Dunai: 570 mm. 77 k. és 200 mm. 77 k. 9 K. 39 f., 1600 mm. 76 k. 9 K. 22½ f.

Bánsági: 2250 mm. 77 k. 9 K. 30 f., 1500 mm. 77-5 k. 9 K. 30 f., 500 mm. 77 k. 9 K. 25 f., 3500 mm. 76-5 k. 9 K. 35 f.

Raktárúru: 2700 mm. 77 k. és 650 mm. 76 k. 9 K. 25 f., 2500 mm. 77 k. 9 K. 25 f., 2200 mm. 76 k. 9 K. 22½ f.

Új buza. Tiszavideki: 600 mm. 82-5 k. 9 K. 90 f., 1000 mm. 82 k. 9 K. 87½ f., 1600 mm. 81 k. 9 K. 80 f., 100 mm. 81 k. 9 K. 70 f., 200 mm. 81 k. 9 K. 75 f., 200 mm. 81 k. 9 K. 75 f., 800 mm. 82 k. 9 K. 90 f., 400 mm. 81-5 k. 9 K. 77½ f., 200 mm. 81 k. 9 K. 75 f., 100 mm. 81 k. 9 K. 55 f., 100 mm. 81 k. és 150 mm. 80 k. 9 K. 70 f., 100 mm. 80-7 k. 9 K. 70 f., 500 mm. 80 k. 9 K. 80 f., 900 mm. 80 k. 9 K. 75 f., 900 mm. 80 k. 9 K. 60 f.

Pestmegyevidéki: 500 mm. 79-5 k. 9 K. 63½ f., 100 mm. 79-5 k. 9 K. 70 f.

Bácskai: 500 mm. 79-5 k. 9 K. 50 f. **Mind három hónapra.**

Rozs. Ó áru: 100 mm. 6 K. 67½ f., 100 mm. 6 K. 50 f., paritásra.

Rozs. Új áru: 700 mm. 6 K. 90 f., három hónapra, 200 mm. 6 K. 80 f., 600 mm. 6 K.

83 f., 300 mm. 6 K. 75 f., 500 mm. 6 K. 72½ f., 100 mm. 6 K. 70 f., paritásra. **Zab:** 200 mm. 6 K. 50 f., 100 mm. 6 K. 50 fillér.

Tengeri: 100 mm. 5 K. 95 f., 300 mm. 5 K. 87½ f., 300 mm. 5 K. 85 f., waggonra rakva, 1000 mm. 5 K. 95 f., 1000 mm. 5 K. 85 f., 300 mm. 5 K. 85 f., hajóból, paritásra.

Készpénzfizetés mellett. A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktözsde szokásai szerint, készpénzben és kilogrammonként.

B u z a	Kilós	50 kilogramm ára		Kilós	50 kilogramm ára	
		K.-tól	K.-ig		K.-tól	K.-ig
Tiszavideki	76	9.—	9.20	79	9.25	9.40
"	77	9.10	9.30	80	9.50	9.65
"	78	9.15	9.35	81	9.55	9.70
Fehérmegyei	76	8.80	9.10	79	9.20	9.45
"	77	9.—	9.20	80	9.40	9.60
"	78	9.05	9.25	81	—	—
Pestvidéki	76	8.90	9.15	79	9.20	9.35
"	77	9.05	9.25	80	9.35	9.45
"	78	9.10	9.35	81	9.40	9.55
Bánsági	76	8.85	9.15	79	9.05	9.25
"	77	8.95	9.05	80	9.15	9.30
"	78	9.05	9.20	81	—	—
Bácskai	76	9.—	9.25	79	—	—
"	77	9.10	9.30	80	—	—
"	78	9.10	9.30	81	—	—
Szerb	78	8.10	8.15	81	—	—

Egyéb gabonaneműek		50 kilogramm ára	
		K.-tól	K.-ig
Rozs	uj elsőrendű	6.45	6.55
"	középmínőségű	6.40	6.45
Árpa	takarmányára, I. F.	6.60	6.50
"	másodrendű	6.50	6.60
Köles	—	—	—
Zab	elsőrendű	6.35	6.55
"	középmínőségű	6.15	6.30
Tengeri	belvidi uj	—	—
"	6 fehérr	—	—
"	uj román vagy bolgár	—	—
"	cinquantin	—	—
Ropce	káposzta	10.—	10.55

A határidőzlet folyamán a következő

kötések történetek:

Októberi buza	9.28—9.32—9.28—9.33
Áprilisi buza (1905)	9.58—9.64—9.55
Októberi rozs	7.05—7.11—7.04
Augusztusi tengeri	5.89—5.93—5.80
Szeptemberi tengeri	5.98—6.—5.87
Májusi tengeri (1905)	6.15—6.28—6.18
Októberi zab	6.75—6.74—6.78—6.72

Déli egy óraker a következő záróárakat

állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Októberi buza	9.22—9.21
Buza áprilisi (1905)	9.53—9.55
Októberi rozs	7.03—7.04
Augusztusi tengeri	5.79—5.80
Szeptemberi tengeri	5.89—5.90
Májusi tengeri (1905)	6.17—6.18
Októberi zab	6.67—6.68
Káposztarepce aug.-ra	10.40—10.50

Délután fél 5 óraker zárul:

Októberi buza	9.21—9.22
Áprilisi buza (1905)	9.54—9.55
Októberi rozs	7.04—7.05
Októberi zab	6.62—6.63
Augusztusi tengeri	5.75—5.76
Májusi tengeri (1905)	6.12—6.13

A budapesti értéktözsde.

A mai előtözsde igen szűk mederben mozgott és a forgalomba került értékek tartott irányzattal zárultak. Délben változatlan berlini jegyzések következtében üzletlenség uralkodott és a vezető értékek arfolyama kedvezlen hangulat mellett lemorzsolódott, csupán jelzálogbank- és leszámítoló-bank-részvények voltak keresettek és magasabb árakkal zárultak. Valuta és ércáru változatlan.

A helyiértékek piacán nyugodt volt az irányzat.

Előtözsde. Tartott. Osztrák hitelrészvény 640.75. Osztrák-magyar államvasut 637.75. Rimamurányi vasmű 494.75—495.—. Jelzálogbank 508.50 korona.

Déli tőzsde. Csökkent. Osztrák Hitelrészvény 640.25—640.— Magyar hitelrészvény 751.— 750.50. Osztrák-magyar államvasut 637.75—636.75. Rimamurányi vasmű 494.75. Jelzálogbank 508.50—501.—. Magyar koronajáradék 97.20—97.12½ korona.

A helyi értékek piaca esőndes. A prémiumüzletben díjbiztosításokért fizettek: Osztrák hitelrészvényekért holnapra 4—5.— korona, 8 napra 8—9 korona, 1904. június hó végére 20—22 korona. **Utőtözsde.** A 4 órai záratlakor maradt: Osztrák hitelrészvény 640.—. Magyar hitelrészvény 751.—. Leszámitolóbank 452.—. Rimamurányi vasmű 495.—. Osztrák-magyar államvasut 637.—. Közúti vaspálya 570.—. Városi villamos-vasut 330.— korona.

A hivatalos zárlatok a következők voltak:

Table with columns: Pénz, Ára, Pénz, ra. Includes entries for Aranyár. med., Koronajár. med., Magyar államad. etc.

Table with columns: Pénz, Ára, Pénz, ra. Includes entries for Koronaj. máj., Budapesti 1897. évi közl.

Table with columns: Pénz, Ára, Pénz, ra. Includes entries for Angol-osztrák bank, Magyar államad. etc.

Table with columns: Pénz, Ára, Pénz, ra. Includes entries for Magyar államad., Magyar államad. etc.

Table with columns: Pénz, Ára, Pénz, ra. Includes entries for Magyar államad., Magyar államad. etc.

Table with columns: Pénz, Ára, Pénz, ra. Includes entries for Magyar államad., Magyar államad. etc.

Table with columns: Pénz, Ára, Pénz, ra. Includes entries for Magyar államad., Magyar államad. etc.

Table with columns: Pénz, Ára, Pénz, ra. Includes entries for Magyar államad., Magyar államad. etc.

Table with columns: Pénz, Ára, Pénz, ra. Includes entries for Magyar államad., Magyar államad. etc.

Table with columns: Pénz, Ára, Pénz, ra. Includes entries for Magyar államad., Magyar államad. etc.

Table with columns: Pénz, Ára, Pénz, ra. Includes entries for Magyar államad., Magyar államad. etc.

Table with columns: Pénz, Ára, Pénz, ra. Includes entries for Magyar államad., Magyar államad. etc.

Table with columns: Pénz, Ára, Pénz, ra. Includes entries for Magyar államad., Magyar államad. etc.

Table with columns: Pénz, Ára, Pénz, ra. Includes entries for Magyar államad., Magyar államad. etc.

Table with columns: Pénz, Ára, Pénz, ra. Includes entries for Magyar államad., Magyar államad. etc.

Table with columns: Pénz, Ára, Pénz, ra. Includes entries for Magyar államad., Magyar államad. etc.

Table with columns: Pénz, Ára, Pénz, ra. Includes entries for Magyar államad., Magyar államad. etc.

Table with columns: Pénz, Ára, Pénz, ra. Includes entries for Magyar államad., Magyar államad. etc.

Table with columns: Pénz, Ára, Pénz, ra. Includes entries for Magyar államad., Magyar államad. etc.

Table with columns: Pénz, Ára, Pénz, ra. Includes entries for Magyar államad., Magyar államad. etc.

Table with columns: Pénz, Ára, Pénz, ra. Includes entries for Magyar államad., Magyar államad. etc.

Table with columns: Pénz, Ára, Pénz, ra. Includes entries for Magyar államad., Magyar államad. etc.

Table with columns: Pénz, Ára, Pénz, ra. Includes entries for Magyar államad., Magyar államad. etc.

Table with columns: Pénz, Ára, Pénz, ra. Includes entries for Magyar államad., Magyar államad. etc.

Table with columns: Pénz, Ára, Pénz, ra. Includes entries for Magyar államad., Magyar államad. etc.

Table with columns: Pénz, Ára, Pénz, ra. Includes entries for Magyar államad., Magyar államad. etc.

Table with columns: Pénz, Ára, Pénz, ra. Includes entries for Magyar államad., Magyar államad. etc.

Table with columns: Pénz, Ára, Pénz, ra. Includes entries for Magyar államad., Magyar államad. etc.

Table with columns: Pénz, Ára, Pénz, ra. Includes entries for Magyar államad., Magyar államad. etc.

Table with columns: Pénz, Ára, Pénz, ra. Includes entries for Magyar államad., Magyar államad. etc.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsdén ismét a vasértékek felé fordult az érdeklődés. Az alpesi részvényen kívül, amelyet a spekuláció vásárolt, a prágai vasmű volt élénk, az árfolyama 33 koronával emelkedett. Az általános forgalom szilárd irányzat mellett nyugodt volt. Az említett két vaspapíron kívül a Rimamurányi és Bankverein-részvények is emelkedtek. Az államvasutérészvényekben realizálások eszközöltettek. Az általános üzlet-csend zárlati tartott, az emelkedett árak azonban megmaradtak.

A déli tőzsdén az arbitrázs hitelrészvény eladásai következtében eleinte általános gyengülés állott be, az üzlet folyamán azonban ismét megszilárdultak az árak. Prágai vasmű 2275, csehbánya 1265, brüxi köszén 608, alpesi részvényekben nagy árhullámzás volt.

Zárlat a konzolok londoni áresése következtében nyugodt. Alpesi részvény továbbra is emelkedő. Prágai vasmű 2275, Csehbánya 1265. A magánkamatláb 3%.

Bécs, július 18. (Magyar értékek zárlata.) 4% aranyárjádék 118.70. Magyar koronajárjádék 97.10. Tiszai és szegedi kölcsön-sorsjegy 161.75. 4% magyar földhestermentesítési kötvény 97.60. Magyar hitelbank-részvény 750.25. Magyar nyeremény-kölcsön-sorsjegy 206.—. Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank-részvény —. Kassa-oderbergi vasuti részvény —. Rimamurányi vasműrészvény 494.—. Magyar kereskedelmi bank —. Magyar cukoripar —. Magyar vasuti kölcsön ezüstben —. Magyar keleti vasuti állami kötvény —. Magyar jelzálogbank 509.50. Adria hajózási r. t. 472.—.

Bécs, július 18. (Osztrák értékek zárlata.) 4-2% papírjádék 99.40. 4-2% ezüstjádék 99.40—100.15. 4% osztrák aranyárjádék 118.75. Osztrák koronajárjádék 99.30. 1860. sorsjegy 152.60. 1864. sorsjegy 256.—. Osztrák hitelsorsjegy 462.—. Osztrák hitelrészvény 839.50. Angol-osztrák bank —. Unionbank 517.—. Bécsi bankgyűléslet 515.50. Osztrák Ländorbank 425.—. Osztrák-magyar bank 1616.—. Osztrák-magyar államvasút 636.50. Déli vasút 80.25. Elbevglyi vasút 423.—. Dunagőzhajózási társaság 850.—. Alpesi részvény 434.75. Dohányrészvény 342.50. 20 frankos arany 19.02. Cs. kir. arany (vert) 11.34. Londoni váltóár 239.50. Német bankváltók 117.40. Lipót-kohó 347.—. Bécsi Tramway Litt B. —. Bécsi Tramway Litt A. —. Osztrák Lloyd 680.—. Török sorsjegyek 127.25. Az irányzat kedvtelen.

A budapesti-kőbányai sertés-kereskedelmi csarnok jelentése.

Julius 18. A sertésüzlet irányzata: csendes. A) Hízott sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű, Öreg nehéz (párónként 400 kilogrammon felüli súlyban) — fillérig. Öreg közép (párónként 300—340 kilogrammig terjedő súlyban) — fillérig. Fialtal nehéz (párónként 320 kilogrammon felüli súlyban) 113—114 fillérig. Fialtal közép (párónként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 114—115 fillérig. Fialtal könnyű (párónként 260 kilogrammig terjedő súlyban) 115—116 fillérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (párónként 280 kilogrammon felüli súlyban) — fillérig. Közép (párónként 240—260 kilogrammon súlyban) — fillérig. Könnyű (párónként 240 k.-grammig terjedő súlyban) — fillérig. — III. Romániai: Nehéz párónként 320 kilogrammon felüli súlyban — fillérig. Közép (párónként 250—320 kilogrammig terjedő súlyban) — fillérig. Könnyű (párónként 250 kilogrammig terjedő súlyban) — fillérig. — IV. Romániai eredeti (Stachl): Nehéz (párónként 240 kilogrammon felüli súlyban) — fillérig. Közép (párónként 240 kilogrammig terjedő súlyban) — fillérig. — V. Szerbiai: Nehéz (párónként 260 kilogrammon felüli súlyban) 113—115 fillérig. Közép (párónként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban) 112—113 fillérig. Könnyű (párónként 250 kilogrammig terjedő súlyban) 112—113 fillérig.

Sertésleltés szám: 1904. július 16. napján volt készlet 36.424 darab. — 1904. július 17. napján felhajtott 1067 darab. 1904. június 17. napján elszállított 579 darab. 1904. július 18. napján maradt készletben 36.912 darab.

Üzletáthelyezés miatt az összes még raktáron levő finom és egyszerű BUTOROK, u. m.: háioszobák, ebédlők, szalon-, angol-, rész- és hórtörök, szőnyeg-garnitúrák, képek stb. 30% árengedménnyel eladhatók. 10274 Butorraktár IV., Váci-utca 69. I. em.

5 koronáért keltők 4 1/2 keltő (körtöltel) 50 darab) a sajtólamán kevés megérült, finom enyhe pipere-szappant rózsá, lilomtelj, orgona, ibolya, rezeda, jázmin és gyöngyvirágtól szőpen összeválogatva. A pénz elzetses megküldése esetén vagy utánvéttel küldi: KANN GNAC Wien, II. Lilienbrunnig 17.

Pénzkölcsönt közzvetített leggyorsabban mindenkinek, aki hitelképes heti, havi vagy évi törlesztésre. Ház- és földhirdetőkra I. II. III. helyre, értékpapírra vagy váltóra, kezesrel és kezes nélkül. SPITZER JOSEF kereskedelmi-és bankkölcsön-irodája Budapest, Damjanich-u. 32

KATAPHORESE Uj gyógymód! Főtitkulhatatlan gyógyhatás IDEG-, NEMI-, bér-, vérébetegek, bujakóros (síplilis) betegségek, önfertőzés utóbalaj és fertul gyengességi állapotok impotencia gyökeres gyógyítására. Tapasztalt radikális és gyors eredmények folytán honorárium teljes gyógyíster után fizethető. Először indítást mltaszerező győgytormelvel. Budapest, Teréz-kört 44., I. emelet. Dr. Mitzger Tivadar személyes vezetése alatt nyitva egész nap. Levelekre díjtalanul válasz.

Gyógyítható a sérv? Mindenesetre, ha jó sérvkötőt viselünk. Éppen ezért jól válogassuk meg a forrást, a honnan a sérvkötőt beszeresszük. A „Pollitzer“ által feltalált s legújabbban megjavított amerikai rendszerű gummi sérvkötő — amely kizárólagos szabadalmat nyert — a leghíresebb orvosi tekintélyek véleménye szerint a legjobb, mert dacára annak, hogy a sérvet kimozdíthatatlanul visszatartja, kellemetlen nyomást nem gyakorol, úgy éjjel, mint nappal hordható. Sok esetben teljes gyógyulást vont maga után, mit számtalan köszönő irattal bizonyíthatunk. Ára: egyoldalunak .. .. . 7 és 10 frt kétoldalunak .. .. . 10 és 16 frt Rendelésnél — amely utánvétellel s titoktartással eszközöltetik — megadandó az övméret, s hogy a sérv mely oldalon van. Pollitzer Mór és Fia cs. és kir. kiz. szabadalmazott orvosi kötszerezsek Budapest, V/9. Deák Ferenc-utca 10. Legrégibb cég. Alakult 1858-ban. Árjegyzék ingyen.

FÉRFI és NŐI nemi betegségek, forágyengesség (impotencia) alapos győgykezelésre legjobban ajánljuk DR. KAJDACSY v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvost. Rendel: 9-4-ig, este 7-8-ig. Budapest, IV., Kiglyó-u. 5. (Klotild-pal. I. em.) Levél után is biztos győgyíster.

Dr. FÜREDI v. kórházi főorvos, katonai-, megyei- és kórházi pánstári főorvos, a Medjárdie rend lovagja stb. Titkos betegségek impotencia, nemi és női bajok legqualifikáltabb specialistája. Rendel: 9-4, este 7-8; Bpest, IV., Váci-utca 12. Vegyi- és göröcsői vizsgálat mellett, levél után is biztos győgyíster. Mérsékelt díj.

Kezen specialista legjobban ajánlható szerfelett gazdag tapasztalatai alapján, melyeket a kórház hugyszervi és bujakóros osztályán való működése alatt számos éven át szerzett. Dr. FABINYI specialista nemi bajokban emeritált kórházi orvos győgykeresen és rövid idő alatt győgyt a rendes foglalkozás megzavarása nélkül mindennemű titkos betegséget (hugyszófolysást, sebeket, syphilit és önfertőzésből támadt idegbajokat). Meglepő az eredmény FÉRFIUI GYENGESÉGNEL (IMPOTENCIA) még Öreggek egyéneknel is. Biztos siker folytán honorárium utólag is fizethető. Levelekre díjtalanul válasz; kivánsára győgyesetek. Rendelés délelőtt 9-3-ig, este 8-8-ig. Budapesten, Erzsébet-kört 12. szám. Fielemel: bejárat a lépcsőnél. — Külső váróterem.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonszerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag lucerna magyar 45.— 52.— korona, vörös aprószemű 40.—43.— korona, vörös erdélyi — korona, vörös bánsági — korona, középszemű 44.—46.— korona, nagyszemű 48.—52.— korona. Disznózsír: budapesti 60.50—61.— korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légen szárított vidéki — korona, városi 4 darabos 51.—51.50 korona, 3 darabos 55.50—56.— korona, füstölt — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség — korona, 120 darabos — korona, 100 darabos — korona, 85 darabos — korona, azonnali szállításra. Szerbiai, szokás szerinti minőség — korona, 100 darabos — korona, 85 darabos — korona. Szilvaiz: szlavóniai 12.50—13.— korona, szerbiai 10.50—11.— korona, azonnal való szállításra.

